Največji slovenski list v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravništva:

1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLAS SVOBODE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

No. 6. Štev. 6. Chicago, Ill., 14. februarja (February) 1917 Leto III. Volume III.

Lokalne vesti.

—Na zadnji seji društva sv. Štefana št. 1. K. S. K. J. se je sprožila misel o ustanovitvi Slovenske godbe v našem mestu, ki naj bi nastopala pri raznih prireditvah tega ali onega slovenskega društva. V Chicagu živi menda okrog 5000 Slovencev, pa še nimamo lastne, ali domače godbe. Gotovo bi se dobilo kakih 18 ali 24 mož in mladeničev, ki so morda že nekoliko vajeni godbe, ali če bi se z vstrajnostjo oklenili pri vajah svojega kapelnika, katerega imamo že na razpolago. V nekaj mesecih bi Slovenska godba že lahko javno nastopila. Gotovo bi ji šla vsa naša slovenska društva rada na roke s pridobivanjem podpornih članov.

Za to stvar se posebno zanima rojak Ant. Stonich, na W. 22. St., ki daje radevolje vsem prijateljem slovenske godbe tozadevna pojasnila. V prihodnji številki bomo priobčili bolj obširen dopis o tej zadevi; dopis nam je došel od nekega prijatelja godbe žal prepozno za to številko.

—Odbor Slov. Mlad. Pod. Društva "Danica" nas je naprosil, da naj objavimo na tem mestu, da bo označeno društvo priredilo prvo nedeljo v sept. (dne 2. sept.) v Garden City Grove, Lyons, Ill. svoj veliki letni piknik. To vest naj izvolijo upoštevati vsa cenj. slovenska društva iz našega mesta.

—Načelnik finančnega odseka Zaveznišketa bazarja poroča, da bo znašal čisti prebitek meseca jan. t. l. vršečega se dobrodelnega bazarja v Chicagu nekaj nad pol milijona dolarjev ($500.000.) Svota se bo enakomerno razdelila med ranjene in sirote zaveznikov. Vsled odredbe predsednika W. Wilsona, so morali tudi gospodje baroni in grofi pri nemškem generalnem konzulatu "zapokatj" svoje stvari, da jo bodo odrinili preko morja proti Berlinu. Kakor se poroča, se je podal večletni tuk. generalni konzul baron Kurt von Reiswitz v Washington, D. C. kjer bo izprosil od ameriške vlade dovoljenje, da bi ostal kot pomožni zastopnik nemške vlade dodeljen švicarskemu konzulatu, ki bo od sedaj naprej zastopal v Ameriki nemške interese. Bo li dobil za to dovoljenje, ali ne — še ni znano.—

— V nedeljo, dne 18. t. m. zvečer ob 8ih se bo vršil v dvorani cerkve sv. Pavla na Hoyne ave. in 22. Place velik zabaven večer z igro, petjem in drugimi nastopi; vse to priredi šolska mladina te cerkve. V nemško farno šolo sv. Pavla zahaja tudi večina naših slovenskih otrok menda nekaj nad 100; šolske sestre imajo naše malčke posebno rade. Poroča se nam, da bodo pri tej prireditvi igrali in nastopili tudi slovenski dečki in deklice. Kogar veseli nedolžna zabava v krogu nedolžne mladine naj pohiti v nedeljo v nemško cerkveno dvorano. Pričetek je točno ob 8. uri. Vstopnina znaša 35c in 50c.

—Minulo nedeljo, dne 11. t. m. se je prečitala po vseh katoliških cerkvah chikaške nadškofije okrožnica mil. našega nadškofa Most Rev. George W. Mundeleina. V tem pismu ali okrožnici naznanja naš duhovni nadpastir svojim vernikom vest in žalosten udarec, ki je zadel dne 25. jan. t. l. vse katolike našega mesta iz Cook okraja. Dne 25. jan. t. l. se je okrožna sodnija Cook okraja izrekla, da ne bo več ne mesto, ne državna oblast podpirala katoliških dobrodelnih zavodov v Cook okraju, ker so ti zavodi pod nadzorstvom katoliške cerkve.

Vsled tega sodnijskega odloka bode samo v Chicagu nad 2000 katoliških otrok po raznih sirotnišnicah prizadetih; država ne bo prispevala zanje niti centa več podpore.

Kakor mil. nadškofa, tako je ta vest potrla tudi vse katoliške vernike našega mesta, ker se te sirote mestni in državni oblasti nič več ne smilijo, in jih vlada prezira radi tega, ker se vzgaja in skrbi za to mladino v katoliškem duhu. Dobrosrčnost in usmiljenost bi ne smela poznati nobene verske razlike. — Znano nam je, da naša država ni odrekla pomoči neki češki narodni sirotnišnici, kjer se Boga direktno taji in se veeplja mladini že v zgodnjih letih sovraštvo do sv. vere. Čemu ravnajo postavodajalci tako enostransko?

Mil. naš nadškof pa radi tega ne bo obupal. V svojem pismu obljubuje, da bo ostal še v bodoče skrben oče vseh teh 2000 katoliških sirot, da bo po svoji moči skrbel zanje na ta ali oni način, če bi bil tudi primoran trkati od hiše do hiše za pomoč in milodare tej ubožni mladini.

Svoje pismo zaključuje naš cerkveni vladika z apelom na dobrosrčno katoliško ljudstvo mesta Chicago, da naj bo usmiljenih rok in usmiljenega srca, kadar bo po cerkvah prosil za te sirote kake pomoči.

Ameriške vesti.

NEMČIJA NE ŽELI VOJNE Z ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI.

Washington, D. C., 10. febr. — —Danes že bolj pozno popoldne, se je zglasil švicarski minister Dr. Paul Ritter pri Frank L. Polku, svetniku državnega departmenta. Dr. Ritter, ki zastopa nemške interese, odkar je bila diplomatična zveza med Nemčijo in Združenimi državami prekinjena, se je posvetoval dalj časa s Polkom in mu je baje razložil željo Nemčije, da bi le ta ostala rada še v doboče v prijateljski zvezi z Združenimi državami; vsled tega je naje Nemčija vedno pripravljena upoštevati ta ali oni način, po katerem naj bi se pretečo vojno med njo in Združenimi državami zabranilo.

Nemčija bi rada našla kak način, da bi ne bili ameriški potniki in tovorni parniki v nevarnosti pred submarinkami.

Vse te lepe misli Nemčije pa najbrž ne bodo imele nobenega uspeha. Predsednik Wilson bo ostal vedno na svojem mestu in pri svojih zahtevah od strani Nemčije. Ako bi kaka nemška submarinka potopila brez opomina le en ameriški parnik in povzročila smrt le še enemu ameriškemu državljanu, bo stopil predsednik zopet pred kongres in tam zahteval, da naj se z Nemčijo strogo nastopi, ker noče, držati svoje dane obljube in ker očitno krši mednarodna prava.

V tukajšnih vladnih krogih še sedaj niti ne mislijo na kak sporazum z Nemčijo, ker ista vedno bolj in bolj potaplja razne parnike v pomorskem vojnem pasu.

Kakor se je iz zanesljivega vira izvedelo, ne namerava predsednik Wilson napovedati vojne Nemčiji tudi ne v skrajnem času; pač se bo pa odredilo, da bo vsak ameriški potniški parnik ali tovorni parnik spremljala kaka bojna ladja iz naših pristanišč do angleškega kanala. Od tam dalje do cilja bi naj pa kaka angleška ali francoska bojna ladja čuvala ameriški parnik pred napadom nemških submarink.

AVSTRIJA NA RAZPOTJU.

Washington, D. C. 12. febr. — Iz Londona prihaja semkaj preko Holandske poročilo, da se Avstro-ogrska vlada pogaja z ameriškim poslanikom Penfieldom na Dunaju, da naj bi se ne pretrgalo diplomatične zveze med njo in Združenimi državami. V to svrho se razmotriva pereče vprašanje o varnem potovanju Američanov po Sredozemskem morju. Vsa ta pogajanja bodo pa ostala skoro gotovo brezuspešna, ker Nemčija istih ne odobrava. Nemčija, ki ima glavno besedo v tej zadevi in največ svojih bojnih ladij v Sredozemskem morju noče dati Amerikancem nobenega zagotovila za varno potovanje.

Številni avstrijski listi so priobčili zadnje dni zelo ostre članke, naperjene proti predsedniku Wilsonu; dosti teh člankov je državna oblast skrajšala, ali pa celo črtala. Vendar je izdala avstro-ogrska vlada strogo odredbo na vojaške in druge oblasti, da se mora postopati z vsemi, v Avstriji živečimi Američani nad vse uljudno in prijazno. Vsako najmanjšo krivico, ali pritožbo od strani Američanov morajo oblasti brez odlašanja upoštevati reševati, in javiti na pristojna mesta.

AGITACIJA ZA MIR.

Washington, D. C., 12. febr. — Danes je dospel semkaj iz New Yorka posebni vlak s številnimi zastopniki Mirovne zveze iz New Yorka, Philadelfije in drugih iztočnih mest. Namen prihoda teh mirovnih agitatorjev je prositi pri kongresnikih in senatorjih pomoči in posredovanja za ohranitev miru in odstranitev preteče vojne z Nemčijo. V prvi vrsti namerava ta zveza izposlovati pri kongresnikih referendum točko še pred to veliko katastrofo. Če bi že res imelo priti do nove vojne, naj bi dala to točko ameriška vlada ljudstvu na splošno glasovanje.

Predsednica te mirovne organizacije je Mrs. Henry Willard iz New Yorka.

Bloomington, Ill., 10. febr. — Sinoči se je vršilo tukaj zborovanje Obrtne unijske zveze, ki je poslala predsedniku Wilsonu enoglasno sprejeto protestno resolucijo za odvrnitev morebitne vojne z Nemčijo. V tej resoluciji se prosi predsednika Wilsona, da naj da prej to točko vsemu ameriškemu ljudstvu na splošno glasovanje. Prepis te resolucije se je poslalo tudi kongresnikom zakonodaje države Illinois.

Photos by American Press Association

Na levi strani vidimo sliko bivšega, ali odslovljenega nemškega poslanika grofa Bernstorff, na desni pa sliko nedavno v Washington dospelega novega avstro-ogrskega poslanika grofa Tarnowskija.

BERNSTORFF ODPOTUJE DNE 14. FEBRUARJA.

Washington, D. C., 12. febr. — Bivši nemški poslanik grof Bernstorff bode odpotoval s svojim spremstvom v sredo popoldne dne 14. t. m. iz New Yorka proti Kristijaniji na Norveškem. Škandinavska parobrodna družba je uredila vse potrebno na parniku Friderik VIII., da bo dovolj prostora za nemškega poslanika Bernstorffa ter približno 200 nemških konzulov in uradnikov, ki bodo ž njim vred potovali.

Anglija, ozir. zavezniki ne bodo delali pri tem nikake ovire na potovanju tega odslovljenega nemškega diplomata, tako da se bo lahko varno povrnil v svojo domovino.

ŠTEVILNI PROTESTI.

Washington, D. C., 12. febr. — Predsedniku Wilsonu, kongresni in senatski zbornici prihaja sleherni dan na tisoče in tisoče protestnih brzojavk ter pisem. Te proteste pošiljajo razne večje organizacije in posamezne osebe širom držav in prosijo vlado, da naj bi se na vsak na. in preprečilo morebitno vojno z Nemčijo.

ŽUPAN VELIKEGA MESTA PROTI VOJNI.

Minneapolis, Minn., 11. febr. — Thomas Van Lear, socialistični župan našega mesta je držal sinoči pred 2000 oseb zbrano množico v Auditorium ognjevit govor napram sedanjemu mednarodnemu programu predsednika Wilsona. Med drugim je župan Van Lear rekel: "Vi državljani lahko obdržite vdanost do naše domovine s tem, da se držite proč od armade in mornarice, to bo ravno toliko izdalo, kakor bi se tema dvema pridružili. — Naše meščanstvo, ki misli v sedanjem času resno se ne strinja s predsednikom, pač pa z željo vsega naroda za ohranitev miru."

Nek drugi govornik je zatrjeval, da bi predsednik Wilson rad zapletel Združene države v evropsko vojno edinole v korist milijonarjev, ki izdelujejo municijo in orožje.

NAROČILO VOJAŠKIH TOPOV.

Washington, D. C., 12. febr. — dnik p f etaoin taoin taoinn taa Mornarični tajnik je naročil te dni pri Betlehem Steel Co. veliko število najmodernejših topov za zvezno armado. Naročilo zavzema za 39 baterij 4 palčnikov in za 13 baterij 13 palčnih poljskih topov. Zaeno se bo pričelo v tej jeklarni izdelovati najnovejše ameriške 9.2 palčne topove, ki bodo prekašali celo nemške in avstrijske 42 cm. topove.

ZA OBRAMBO AMERIŠKEGA OBREŽJA.

New York, N. Y., 12. febr. — Pod nadzorstvom zveznih inženirjev dela v Rockaway, nedaleč od New Yorka ob atlantskem obrežju noč in dan čez 300 izvežbanih delavcev razne cementne podstavke za velike topove, katere se bo ondi postavilo v svrho obrambe pred sovražnim napadom. Vse to delo se vrši pod strogo kontrolo vojaškega oddelka iz trdnjave Fort Totten; nobenemu civilistu, ali nepoklicani osebi ni dovoljeno opazovati tega dela.

Zaeno se bo utrdilo vse važne obrežne točke atlantskega zaliva v okolici Brooklyna, New Yorka in Staten Islanda. Samo v Rockaway bodo zavzemale utrdbe 312 akrov zemljišča, kjer bo merilo proti morju več večjih modernih obrežnih topov. Stroški samo za utrdbe Rockawaya so preračunjeni na $1,000.000.

Blizu Neponsita ob atlantskem morju se bo 6000 čevljev obrežno stran tudi zastražilo z velikimi 6 palčnimi topovi in številnimi brzostrelnimi puškami. Vse to delo bode dovršeno že tekom nekaj tednov.

MESTO BROOKLYN IN NEW YORK DOBRO ZASTRAŽENO.

Ko bodo vse te obmorske utrdbe enkrat dovršene, bo mesto Brooklyn tako zastraženo in v bližnji okolici utrjeno, da se mu ni bati nobenega sovražnega napada s pomorske strani. Enako bo varno tudi mesto New York.

Zaeno je vlada naročila pri ladjedelnici v Brooklynu veliko, 2 milje dolgo jekleno mrežo. To mrežo se bo vrglo na neki ozki točki v newyorški zaliv, vodeč iz Atlantika. Na ta način ne bo mogla nobena sovražna submarinka tudi pod vodo prodreti vodne meje, ali celo dospeti v newyorški zaliv. Označena velikanska mreža bo kmalu gotova. Nad zalivom bo pritrjena tako, da se jo bo zamoglo čez dan dvignti: nad vodo, ponoči bo pa zapirala pot vsakemu parniku.

VARNA VOŽNJA PARNIKA "NEW YORK".

New York, N. Y., 12. febr. — Danes je dospel semkaj iz Liverpoola prvi ameriški potniški parnik "New York" odkar je Nemčija proglasila svojo novo submarinsko vojno na morju blizu Anglije. Potniki tega parnika pripovedujejo, da niso imeli med vožnjo [illegible]ih zaprek ,ali zadržkov. V vojnem pasu blizu Anglije ni bilo opaziti ni enega nemškega submarina.

Parnik "New York" je odplul iz Liverpoola dne 3. t. m. torej tri dni zatem, ko je nastopila Nemčija s svojo obnovljeno submarinsko gonjo. Na tem parniku se je vozil tudi znani Dr. Ed. W. Ryan, ki je bil tekom zadnjih 2 in pol let priđeljen kot načelnik Ameriškega Rdečega križa na Srbskem. O svojem delovanju bode poročal sedaj vladi v Washingtonu, nakar se bo podal čez teden dni zopet nazaj na Srbsko.

NE BOJTE SE!

Odkar je vlada Združenih držav prekinila diplomatično zvezo z Nemčijo so pričeli nekateri inozemci — osobito Nemci in Avstrijci dvigati svoje vloge pri državni poštni hranilnici, tako tudi pri nekaterih drugih bankah.

Iz verodostojnega vira smo čuli, da je vse to početje brezmiselno in neprevidno. Denar katerega imate naloženega pri poštni hranilnici in drugje, Vam ne bo vzela ali zaplenila nobena sila, tudi ne če bi prišlo do resnega konflikta z Nemčijo. Glasom postavne določbe ne bo trpel vsled morebitne vojne ni eden inozemec kake škode na svojem privatnem premoženju, ali posestvu. Za to vam daje garancijo sama ameriška vlada, ki se je te dni izjavila, da naj ne bodo inozemci vsled tega v strahu. Bodite torej v tej zadevi mirni in brez skrbi!

Inozemske vesti.

POSLANIK GERARD DOSPEL V ŠVICO.

Curih, Švica, 11. febr. — Bivši ameriški poslanik James W. Gerard, ki je bil dne 3. t. m. odpoklican iz Berlina, je dospel danes popoldne ob 4. uri v Shaffhausen na švicarski meji. Na kolodvoru ga je pričakoval in iskreno pozdravil ameriški minister za Švico P. A. Stovall.

Švicarska vlada je odredila Gerardu tudi častno telesno vojaško stražo, ki je spremljala ameriškega gosta s kolodvora v mesto. Na postaji se je zbralo tudi številno ljudstvo, ki je priredilo Gerardu burno ovacijo.

Z Gerardom je dospelo semkaj zaeno tudi 120 drugih Amerikancev, ki se bodo vrnili domov. Mr. Gerard ostane tukaj le nekaj ur, nakar se bo podal v glavno mesto Švice v Bern, kjer imajo zanj pripravljeno lepo stanovanje. V Bernu ostane Gerard tri dni, zatem se bo pa odpeljal v Pariz in kasneje v Združene države.

Bern, Švica, 12. febr. — Danes zvečer ob 9. uri je dospel semkaj bivši ameriški poslanik za Nemčijo W. Gerard s svojim spremstvom, kjer ostane za par dni. Jutri ga bo pozdravil v imenu vlade predsednik Švice g. Schulthess in g. Hoffman, načelnik švicarskega oddelka zunanjih zadev.

Bivši ameriški poslanik Gerard poroča, kako odurno je od 3. do 9. t. m. ž njim postopala nemška vlada. Držali so ga vedno kot ujetnika, ali pod policijskim nadzorstvom, da ni smel iz svojega urada nikomur ne telefonirati in tudi ne brzojaviti. V obče je kazala nemška javnost bivšemu ameriškemu poslaniku svojo mržnjo in nenaklonjenost. Gerard je moral čakati celih 6 dni, dokler mu ni izročila nemška vlada potrebnih potnih listin.

DELOVANJE NEMŠKIH SUBMARINK.

London, Anglija, 10. febr. — Včeraj so razni nemški podmorski čolni potopili zopet 7 tovornih ladij in parnikov in sicer 4 angleške ter 3 norveške. Skupna tonaža teh parnikov znaša 22.381 ton.

Od 1. februarja t. l. so potopile nemške submarinke že 82 raznih parnikov, ki so zavzemali skupaj 175,082 ton. Med temi je bilo 43 angleških, 38 drugih nevtralnih, 1 ameriški.

NOVO ANGL. VOJNO POSOJILO.

London, Anglija, 10. febr. — V angleškem parlamentu se bo tekoči teden predložilo zakonski načrt o novem vojnem posojilu v znesku 200,000.000 funtov šterlingov ($1000,000.000) v svrho pokritja vojnih stroškov do 31. marca t. l.

DOBER PLEN.

Berlin, Nemčija, 10. febr. — Centralni zavezniki so zaplenili na Rumunskem ogromno množino raznovrstnega blaga, koje se sedaj po Donavi prevaža v Avstrijo in od tam dalje nekaj tudi v Nemčijo. Skupaj se računa, da so centralni zavezniki zaplenili nad 400 tovornih parnikov in 2700 manjših tovornih čolnov žita, lesa, usnja ter raznovrstnega drugega materijala. To blago je vredno več milijonov kron.

Društvene vesti in dopisi

NAZNANILO.

Iz urada tajnika društva sv. Vida št. 25 K. S. K. J. se naznanja članom tega društva sledeče:

Na društveni seji dne 4. febr. t. l. se je določilo in razpisalo 6 nagrad za pridobitev novih članov(ic) v naše društvo tekom leta 1917 in sicer: Prve dve nagrade po $5.00 (pet dol.) za pridobitev največ novih članov(ic); druge dve nagrade po $3.00 (tri dol.) in tretji dve nagrade po $2.00 (dva dol.)

Vsakteri(a) član(ica) našega društva lahko dobi eno ali drugo izmed gori navedenih nagrad če se le nekoliko potrudi, kajti zelo veliko je še tu v Clevelandu takih rojakov, ki še ne pripadajo k nobeni podporni organizaciji ali k nobenemu podp. društvu.

Naše društvo sv. Vida št. 25 K. S. K. J. plačuje po $6.00 bolniške podpore na teden in K. S. K. J. pa po $250.00, $500.00 in $1000.00 posmrtnine, kakor je kdo zavarovan. Poleg tega plačuje K. S. K. J. še razne druge podpore za poškodnino, operacije in dolgotrajno bolezen.

Poleg gori navedenih nagrad daje tudi K. S. K. J. različna darila za pridobitev novih članov in članic v letu 1917, kakor razvidno iz poročila glavnega tajnika K. S. K. J. v št. 3 "Glasila K. S. K. Jednote" dne 24. januarja t. l.

Cenjeni mi člani! Ugodna prilika vam je torej dana dobiti lepo nagrado od društva in od K. S. K. J. Potrudite se torej in nagovarjate rojake in rojakinje, za pristop. S tem boste naredili v prvi vrsti korist onemu, ki ga pripeljete pod okrilje društva in K. S. K. J. in drugič v korist samemu sebi, ker vam bo za to priznana nagrada, katero boste lahko obdržali vedno spomin.

Glede pristopa v društvo sv. Vida št. 25 K. S. K. J., če je morda kateremu kaj neznanega, naj se obrne name za vsako pojasnilo. Moje uradne ure so od 4. do 7. ure zvečer izvzemši nedelj.

Z bratskim pozdravom

Josip Russ, tajnik,
6619 Bonna Ave. N. E.

NAZNANILO.

Iz urada I. tajnika društva "Jezus dobri Pastir" št. 49. K. S. K. J., v Pittsburgh, Pa.

S tem naznanjam vsem članom goriomenjenega društva, kakor tudi vsem onim, kateri so kupili žrebalne tikete za cekin, da se je isti izžrebal na redni društveni seji, ne. 21. januarja t. l. Srečna štev. je bila 373, katero je imel društveni zastopnik brat Frank Rogina.

Zatoraj se v imenu celega društva lepo zahvaljujem vsem odjemalcem tiketov, kakor tudi članom, kateri so se potrudili, da so jih nekateri lepo število razprodali. Največ tiketov je razprodal brat blagajnik Jos. Radovič, za kar mu gre čast in hvala od celega društva.

Nadalje se prosijo vsi člani, kateri niso še plačali svojih tiketov, da to storijo zdaj na društv. seji, katera se bode vršila 18. fetbruarja, da se bode račun uredil glede žrebanja cekina.

Zaeno se tudi uljudno prosijo vsi člani omenjenega društva, da tudi letos opravijo svojo velikonočno spoved pravilno, ker kdorkoli ne bode poslal, ali oddal tajniku svojega spovednega lista oziroma da ne bode listek pravilen, se bo postopalo z njim po pravilih. Če kateri ne opravi svoje velikonočne spovedi do časa, kakor v pravilih določeno, ni vreden da bi bil v katoliškem društvu in Jednoti. Vsakdo je videl v Glasilu kako Jednota pravilno postopa z onimi, kateri ne opravijo svoje verske dolžnosti.

Glede velikonočne spovedi bom že še poročal v Glasilu, kedaj jo bomo imeli in ali skupno ali pa posamezno, ker bomo imeli tukaj v slovenski cerkvi sv. misijon še pred Velikonočjo.

S tem tudi omenjam, da je tudi letos K. S. K. J. določila nagrade onim društvom katera največ članov dobijo v Jednoto, kakor tudi posameznim članom, kateri pripeljejo v društvo 10 novih članov. Vsad tak član bode dobil nagrade $5.00. Zatoraj člani na noge, da pridobite kar največ kandidatov.

Končno še naznanjam, da smo izgubili spet enega sobrata iz svoje sredine in sicer Joseph Veselič a. Umrl je dne 1. febr. 1917. Pokojni je bil rojen v Adlešičih, leta 1886. Umrl komaj 30 let star, ali v svoji najlepši starosti. Pokojni žapušča tukaj v Ameriki dve sestri in enega brata; v stari domovini pa zapušča svoje stariše in svojo soprogo. Bodi mu lahka tuja zemlja! Naj v miru počiva!

S spoštovanjem in bratskim pozdravom

Joseph L. Bahorich, tajnik.

NAZNANILO.

S tem naznanjam članicam društva sv. Ane št. 120 K. S. K. J. v Forest City, Pa., da sem dobila od Rev. J. Tomšiča listke za velikonočno spoved za leto 1917.

Te listke bom razdelila vsem Jednotinim članicam na seji dne 18. febr. t. l. Vsaka članica, ki bo morda prišla plačat mesečne prispevke na moj dom, naj me vpraša in zahteva tudi spovedni listek, ker vsaka se bo morala ž njim izkazati. Vsaka naj torej pazi, da ga dobi in naj zapiše na listek svoje ime, ali pa številko plačilne knjižice.

Dalje prosim vse članice našega društva, ki spadate h K. S. K. J., da prinesete na sejo dne 18. febr. 1917 vsaka na malem lističu papirja napisano polno ime z naslovom, ali št. poštno bokso. Ako bi morala vse to jaz pri seji od vsake posamezne pisati, bi se preveč časa seja zavlekla. Naj torej prinese sleherna članica k seji svoj že napisan natančen naslov, da bo za vse prav, zame in za vas. Jaz bom te listke že potem doma uredila, ker sem dobila od upravništva našega Glasila imenik, ali adresar, katerega moram urediti, da bodo vsi naslovi pravilni; imenik moram poslati potem nazaj upravništvu.

Končno se pa še prav lepo zahvaljujem cenj. gl. odboru K. S. K. J. za poslan ček $25.00, katere smo dobile kot prvo nagrado za pridobitev največ novih članic v drugi polovici lanskega leta. O tem izpregovorim na tem mestu prilično kaj več.

Z iskrenim pozdravom do vsega članstva naše K. S. K. J.

Mary Spec, tajnica.

NAZNANILO.

S tem se naznanja članicam društva sv. Rozalije št. 140 K. S. K. J. v Springfield, Ill., da se je dne 21. jan. t. l. na seji sklenilo, da se mora vsaka članica, ki dolguje društvu za 1 mesec in ako se ne zglasi pri seji drugi mesec — prec po seji suspendati. Iz društvene blagajne se plača asesment le enkrat za vsako članico ne pa več.

Ob enem se daje s tem naznanje, da če se članice ne bodo bolj redno udeleževale mesečnih sej, se sploh ne bo zborovalo; niti odbornice društva se ne udeležujejo sej. Torej imejte malo več pozornosti in zanimanja za društvo ter seje.

Ob enem vabim prav uljudno vse tu živeče slovenske žene in dekleta, da bi pristopile k našemu društvu, ker to je edino slovensko žensko katoliško podporno društvo v Springfieldu, Ill.

Novoizvoljeni odbor za l. 1917 je sledeči: predsednica Ivana Bučar, podpreds. Marija Mlakar, I. tajnica Alojzija Kužnik, II. tajnica Katarina Volk, zastopnica Roza Kulovic, blagajničarka Marija Barborič, zapisnikarica Ana Zupančič, rediteljica Ana Potrebuješ. Nadzornice: Marija Klopčič, Marija Mlakar in Katarina Volk.

K sklepu še omenjam, da je naši članici Ani Zupančič dne 15. jan. t. l. umrl mož, ki je bolehal za srčno hibo približno 16 let; zadnja 4 leta je bil popolnoma nezmožen za kako delo. Preminul je v starosti 52 let. Pokojnik je spadal k tuk. nemškemu društvu Foresters in zapušča tukaj ženo ter 5 otrok. Naj v miru počiva!

Za društvo sv. Rozalije št. 140 K. S. K. J.

Alojzija Kužnik, tajnica.

Rankin, Pa.

Ni še dolgo tega, ko sem sporočil nekoliko o naši mali slovenski naselbini in o napredku naših društev, kako so ta koristna za vsakega delavca. Dobro je, če je človek član dveh ,ali pa še več podp. društev.

Ko sem pisal zadnji dopis, bil sem jaz še zdrav in vreden; omenil sem zadnjič da nesreča nikoli ne počiva, tako je nesreča doletela dne 20. januarja t. l. tudi mene. Komaj sem začel omenjeni dan delati je že padel veeji kos (100 lb.) železa iz 25 čevljev visočine na moji nogi, da mi je na mestu pretrgalo kost. Sedaj šele tudi jaz dobro izprevidim, kolike vrednosti so podporna društva. Kaj bi počel sedaj brez podpore društva, ko si ne prislužim ničesar.

Zatorej dragi mi rojaki Slovenci in bratje Hrvatje v naši okolici, ki niste morda še člani nobenega podp. društva, pristopite h kakemu, ker ne veste, kaka nezgoda vas lahko že jutri čaka. Požurite se, da ne bo prepozno. Tu imate 2 društva na razpolago. Prvo je Podp. društvo sv. Petra in Pavla št. 91 K. S. K. J. in drugo je pa novo samostojno društvo "Danica". Oba ta društva vam takoj prihitita na pomoč v slučaju nesreče.

Naj še sporočim o nesreči nekega Hrvata, katerega je dne 4. t. m. pri delu na mestu ubilo. Dotičnik ni spadal k nobenemu podp. društvu. K sreči je imel nekaj prihranjenega denarja, da so ga spodobno pokopali.

Dalje naznanjam, da bo imelo naše Samost. podp. društvo "Danica" dne 19. t. m. v Mackovi dvorani maškeradno veselico s plesom. Vsled tega vabimo vsa cenj. slovenska in hrvaška društva, da nas ta dan posetite v obilnem številu. Želeti je, da bi se udeležilo posebno dosti maskiranih, ker za take je vstopnina prosta. Za nemaskirane goste znaša vstopnina 25c za ženske 10c. Omenjamo Vam, da bomo tudi mi skušali Vam pri takih prilikah povrniti uslugo in naklonjenost. Torej na veselo svidenje dne 19. t. m. v Mavričevi dvorani.

S pozdravom

Frank J. Habich.

Forest City, Pa.

Ni še dolgo tega, ko sem na tem mestu poročala, da bo priredilo naše društvo sv. Ane št. 120 K. S. K. J. znano, krasno gledališko igro "Ljudmila" in sicer v prid naše tuk. slovenske cerkve. Tedaj še nisem zamogla označiti dneva te prireditve.

Zato naznanjam danes vsem Slovencem in Slovenkam v Forest City, Pa., in okolici, da smo najele zato dvorano dne 27. in 28. februarja t. l.

Sicer ni bil naš namen uprizoriti to igro dvakrat, ker moramo plačati $25.00 najemnine od dvorane za en sam večer dotičnemu, ki ima to dvorano od Mr. Muhiča v najemu. Ker je pa dal Mr. Friedman dvorano za eno prireditev zastonj v prid naše cerkve in ker želi večina članic, ki prodajejo vstopnice za to igro dvakratno uprizoritev, se je najelo torej dvorano za 27. in 28. t. m. Na ta način bodo članice lahko prodale več tiketov in se bo tudi s tem ustreglo želji občinstva. Sedaj boste imeli cenjeni rojaki in rojakinje iz Forest City ter okolice lepo priliko videti krasno slovensko igro na odru in čuti lepo slovensko petje; vse to se bo priredilo, kakor znano v korist naše domage cerkve in je upati na lep preostanek, ker se bo igro dvakrat predstavljalo. Naše vrlo pevsko društvo "Zvon" nam je za obakrat obljubilo svojo pomoč in sodelovanje.

Cenjeni Slovenci in Slovenke. Sedaj pa pričakujemo še od Vas pomoči s tem, da pridete v obilnem številu k tem predstavam, oba večera. Zagotavljam Vas, da ne bo nobenemu žal, ako pride to igro gledat oba večera, kajti igra je res nekaj krasnega in zanimivega, da take še nismo videli Slovenci tukaj v Forest City. Igralke bodo skušale rešiti svoje uloge kar najbolj mogoče dobro in v splošno zadovoljnost; naše pevsko društvo "Zvon" nam bo pa zapelo več znanih slovenskih pesmi ter par angleških. Zato še enkrat ponovno uljudno vabim v imenu društva sv. Ane in v imenu našega cerkvenega odbora vse v Forest City, Pa., ter okolici živeče Slovence(nke) da nas posetite oba večera v obilnem številu, ker s tem boste pokazali tudi drugemu narodu svojo slovensko zavednost. Kakor mi poročajo dekleta in žene, kupujejo zelo pridno vstopnice za to igro tudi Angleži in z velikim zanimanjem pričakujejo kaj bodo ta dva dneva Slovenci priredili in pokazali javno na odru. To bo nedvomno za nas velika reklama, častno in pomembno. Pokazali jim bomo, da Slovenci ne zaostajamo za Angleži (Amerikanci) in da jih morda v gotovih točkah še celo prekašamo.

Ker pa Slovenci tukaj žal še nimamo svoje lastne dvorane, moramo biti vsled tega navezani na druge; Igrati moram in nastopati tedaj, ko drugi hočejo in ne mi sami. Znano je, da se po državni postavi v Pennsylvaniji ne sme prirediti ob nedeljah nobene veselice, ali prireditve; vsled tega smo vzele dvorano za uprizoritev te igre čez teden, to je zadnji torek in zadnjo sredo v tem mesecu; to menda ne bo nikogar oviralo, saj ima skoro vsakdo čas čez teden žrtvovati par ur za tako lepo razvedrilo in koristno prireditev.

Igra "Ljudmila" je bolj žalo-igra in ima pri vprizoritvi več resnih točk. Le Marjana vzbuja dosti smeha ko pride v svoji opravi z jerbasom na glavi na oder in pa kako hvali svojega Boštjana, da ji vselej prav da; če jo tudi s krepeljcem po glavi udari. In kako sklada skupaj voščilo? — Zanimiva je tudi uloga Vande, ki v svoji poganski zmoti umori svojo sestro Slavico in potem se spokori in . . .

Slovenci in Slovenke! prepričana sem, da ne bo nobenemu žal za one cente, ker je čisti prebitek namenjen v prid naše revne cerkve; poleg tega bo imel vsakdo pri predstavi mnogo duševnega razvedrila in bo slišal krasne pesmi pevskega društva "Zvon". Torej se za obilno vdeležbo še enkrat toplo priporočamo vsem cenj. Slovencem in Slovenkam iz Forest City ter okolice; zlasti pa prosim vsa društva, da nas podpirate v tem, kajti v jednakih slučajih vam bo tudi naše društvo sv. Ane skušalo povrniti to naklonjenost in prijaznost.

S pozdravom

Marija Spec, tajnica.

Rock Springs, Wyo.

Koncem januarja in v začetku febuarja t. l. je bilo pri nas jako mraz in viharno; po nekaterih delih Wyominga so bili taki sneženi viharji, da je bil semtertja začasno ustavljen ves železniški promet zaradi silnih zametov. Premogorovi so bili semtertja prisiljeni prekiniti obratovanje zaradi pomanjkanja železniških vozov. Istotako je bila pošta jako ovirana, včasih je zaostala za dva in celo tri dni kakor pa navadno.

Dne tretjega februarja zvečer je društvo sv. Ane priredilo gledališko predstavo in ples v korist slovenske cerkve sv. Cirila in Metoda. Uspeh te veselice je bil sijajen. Največje razočaranje so pa napravili na navzoče občinstvo mali dečki in deklice s svojim nastopom v igri "Žana Čarovnica"; igra je bila jako izvrstno igrana, posebno se je odlikovala njih slikovita obleka; ves njih nastop je bil tako popolen, da si popolnejšega želeti nismo mogli; posebno mnogo smeha je povzročil kuhar s svojim ogromnim trebuhom. Občinstvo je bilo jako zadovoljno z nastopom naših malih, to nam dokazuje burno ploskanje semtertja med igro. Da bi naše male še mnogokrat videli na diletanskem odru!

Nadalje se je tudi predstavljalo igro "Sto goldinarjev nagrade" tudi ta je prav dobro uspela in v popolno zadovoljstvo občinstva. Nadalje so nastopali razni pevci in pevke in mila slovenska pesem je zadonela po dvorani; posebno mnogo pohvale je žela Miss Mary Subik s svojim nastopom, pela je kuplet "Kavarica" s spremljevanjem svoje sestre Albine. Obilo smeha in ploskanja je pa napravil tudi Mr. Leopold Poljanec s pesmijo "Dimnikar", kuplet, kojo je pel v svoji dimnikarski opravi. Preveč bi vzelo prostora, ako bi hotel navesti še vse posamezne osebe, ki so nastopale bodisi že v igrah, ali v petju. Nastop vseh je bil sijajen in veselilo bo vsakega, da jih zopet vidi na našem odru; z veseljem jih bodemo pozdravili vsikdar.

Po igrah in petju je sledilo srečkanje in pa žrebanje mnogih dobitkov, za katere so članice Oltarnega dr. sv. Ane razprodajale srečke po naselbini; prirediteljice so lahko ponosne na tako lep uspeh, ki so ga dosegle s svojo prireditvijo. Farani sv. Cirila in Metoda smo jim lahko res hvaležni za njih trud.

Kaj vse se da doseči z dobro voljo in pa skupnimi močmi! Malo nas je Slovencev tu in kaj smo vse napravili v skupnem delu za korist in blagor naše slovenske naselbine.

Imamo svoje svetišče božje, kamor se lahko zatekamo v svojih verskih zadevah, imamo svojo dvorano Slovenski Dom, kamor se lahko shajamo k sejam, veselicam itd. Res se lahko s ponosom oziramo na te stavbe, kateri delata čast naši slovenski naselbini.

Končno pa še vabim rojake širom Amerike, da pristopajte pod okrilje matere K. S. K. Jednote, ki je najmočnejša slovenska podporna katol. organizacija v Ameriki. Vsak katoliški mož in žena bi moral(a) biti član(ica) K. S. K. Jednote, ki je danes še edina katoliška Jednota ne samo po imenu, pač pa tudi po svojih delih; med tem ko druge slovenske organizacije pod pretvezo češ, da je v Ameriki verska svoboda — odpravljajo vse kar ima količkaj katoliškega na sebi; pri nas se pa versko utrjujemo; zavedamo se pa tudi mi katoličani, da imamo versko svobodo in te svobode si ne damo kratiti po nikomur; mi člani katoliške Jednote imamo menda tudi toliko pravice, da smemo zahtevati svobodo glede našega verskega prepričanja in da nam tega ne sme nihče braniti.

Pozdrav vsem Slovencem širom Amerike!

V . . i

Rockdale, Ill.

Cenjeni gospod urednik!

Prosim, da dovolite malo prostora v vašem listu, da sporočim to, za rockdalske Slovence veselo novico o ustanovitvi društva, kakoršnega so si tukajšni rojaki že zdavno želeli. Pred nekaj tedni smo namreč ustanovili Slovensko izobraževalno in podporno društvo "Planinski Raj". Ustanovna seja je bila sklicana dne 7. januarja t. l. v Mavričevi dvorani, v Rockdale, Ill. To društvo je bilo vstanovljeno z velikim zanimanjem, kajti takoj je pristopilo zraven 60 novih članov ,ali vstanovnikov. Kaj takega se pripeti le bolj redko kje drugje in menda se še ni nobeno drugo društvo tukaj ustanovilo s tako številnimi člani naenkrat. To nam dokazuje, kako se naši rockdalski rojaki zanimajo za tako stvar, ki je narodu v korist in napredek.

Naše slovensko izobraževalno in podporno društvo "Planinski Raj" priredi v korist svoje blagajne dne 17. febr. t. l. veliko plesno veselico v Mavričevi dvorani. To je ravno na pustno soboto zvečer. Vsled tega vabimo prav uljudno vse rojake in rojakinje iz Rockdale, ter okolice, da nas ta večer počastijo z obilno udeležbo. To društvo se bode kasneje bavilo tudi s petjem in prireditvijo raznih gledaliških iger.

V odbor so bili izvoljeni: Predsednik Josip Kuhar, podpredsednik Anton Zabukovec, tajnik Ant. Oberstar, zapisnikar Ant. Anzele, blagajnik Martin Žerovec, nadzorniki: Jos. Snedic, Fr. Smraje in Fran Černigoj, maršal Martin Bukovec.

Prav težko pričakujemo pevskega zbora tega društva, da bi nam že skoraj zapel: V hribih se dela dan, v hribih žari! . . .

H koncu pozdravljam vse čitatelje tega lista širom Združenih držav. Vse rojake v Rockdale pa prijazno vabim, da naj pristopijo k našemu Slov. Izobraž. društvu "Planinski Raj".

Anton Oberstar.

Ne igraj se z zdravjem!

V LEKARNAH

CENA $1.00

Zdravje je več vredno ko bogastvo. Ako se počutiš dobro, nikar ne spravljaj v nevarnost svojega zdravja s tem, da poskušaš raznovrstne alkoholne grenčice, ki ne oslabe samo krvi, marveč več ali manj uničujejo krvne celice. Kri je takorekoč reka, ki Ti daje dragoceno življenje. Ona se pretaka po arterijah in žilah in prinaša hrano vsaki posamezni celici in okrepčuje vse telo. Istočasno odstranja nepotrebne snovi, ki se prehitro zbirajo, in pokončuje raznovrstne bacile. Radi tega se treba ogibati vsega, kar bi oslabljevalo in storilo nezmožne krvne celice. Edinole silna, močna krvna telesca so sposobna, da izvršujejo namen, ki ga imajo, namreč: **Ohranjevati in varovati.** Čisto naravno vino jim nikakor ne škoduje. **"Ono okrepčuje živčni sistem in usposabija telo, da izvršuje glavne namene"**, pravi dr. Armand Gauthier, član francoskega zavoda, v svojem predavanju, ki ga je imel pred zdravniško komisijo v Parizu.

TRINERJEV AMERIŠKI ELIKSIR IZ GRENKEGA VINA.

To sredstvo, s kojim se nobeno primerjati ne da, je sestavljeno iz rastlin, koreninic, ki so priznane zdravniške vrednosti, in iz naravnega, čistega, popolnoma zrelega vina. Nima nikakih kemikalij ali strupov. Pospešuje prebavo, okrepčuje organe, jim oživlja in daje moč živcem. Pomaga pri

ZAPEKI	NERVOZNOSTI
VETROVIH	SLABOKRVNOSTI
NAPENJANJU	POMANJKANJU ENERGIJE
GLAVOBOLU	SPLOŠNI SLABOSTI

hitro in sigurno. Odklonite kratkomalo vse ponaredbe, ki žro samo denar! Naše načelo je, da izgotovimo sredstvo, ki je dobro, ki pomaga — in naša cena ostane — naj se cene tvarin, posebno vina, še tako dvigajo — vedno iste: $1.00. — PRI VSEH DRUGISTIH.

Sedanji letni čas pripelje seboj raznovrstne nezaželjene goste, posebno revmatizem in nevralgijo. Ali veš, kako jih sprejeti? Najboljši način je, da rabiš TRINERJEV OBLIŽ. Je izvrstno zdravilo, ako Te boli vrat, ako imaš otekline, razpokline itd. Cena 25 in 50c, pri vseh drugistih, po pošti 35 in 60c.

Pri vseh boleznih, ki so spojene s kašljem, rabi Trinerjevo zdravilo za kašelj (TRINER'S COUGH SEDATIVE), cena 25 in 50c, po pošti 35 in 60c.

Jos. Triner

izdelovalec

1333-39 S. ASHLAND AVENUE — CHICAGO, ILLINOIS

Brookway, Minn.

Cenjeni sobrat urednik!

Kakor drugod po severozapadu, tako imamo tudi tukaj v Minnesoti letos pravo sibirsko zimo. Toplomer kaže včasih od 35 do 38 stopinj pod ničlo; snega leži tu do 3 čevlje visoko, tako da je skoro ves promet ustavljen. To nas ovira in sili, da moramo lepo čepeti doma pri zakurjeni peči. Jako neljubo nam je, ker je vsled zime tudi poštna zveza tako ovirana; večkrat se pripeti, da moramo po 3 dni čakati na časnike in pisma, katere dobivamo od naših znancev širom Združenih držav. Oviro s pošto imamo radi tega, ker je bližnja železniška postaja oddaljena celih 6 milj od naše naselbine.

Te dni je soproga našega rojaka Jakob Justin-a tako nevarno zbolela, da smo vsi mislili, da ne bo več okrevala; sedaj pa, hvala Bogu, se ji je zdravje zopet obrnilo na bolje. Drugi pa tudi po malem bolehajo in iščejo pomoči pri zdravniku, kar je za doktorje dobro znamenje.

Nedavno je naš rojak Štefan Legat kupil celo dvorišče (yard) snega za 10 centov da ga bo nadomestil za led.

S porokami gre pri nas slaba; menda vlada ta kriza radi tega, ker so našim fantom in dekletom preveč srca primrznila vsled hude zime; upam pa, da bo na spomlad boljše. Res, ako se ta stvar kaj ne zboljša, jo bom tudi jaz s svojo "bokso" premufal nazaj na Willard, Wis. Čul sem, da so dobili sedaj ondi svojega slovenskega župnika, vsled česar jim čestitam, da so se za to potrudili, osobito radi verskega uka otrok, ki se bo vršil sedaj lahko v slovenskem jeziku. Tudi svetujem rojakom na Willardu, da bi se zedinili v eno samo stranko; nikakor ni častno in lepo prepirati se in se pisano gledati glede tega. Seveda, ko pride kakšna sila, je pa zopet vse dobro, da celo tisti, ki je svoječasno duhovna preklinjal, istega v sili kliče in k sebi vabi.

Tukaj pri nas je bilo svoječasno, ali enkrat ravno tako; pa hvala Bogu, sedaj je vse lepo složno. Tu imamo lepo zidano cerkev, na kateri je samo še nekaj stotakov dolga, drugo je pa vse plačano. Naši slovenski farmarji v Brockway vedno bolj in bolj uspevajo, tako da so sedaj že skoro vsi na trdni podlagi; vse trpljenje in nekdanje ovire so prestane, kar se je doseglo z vstrajnostjo, potrpežljivostjo in marljivostjo.

Končno želim še vsem samcem in samicam, ki čitajo ta list prav veseli predpust; pazite, da ne boste tudi letos vlekli "pioha"!

S pozdravom

John Routar.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjamo znancem in prijateljem tužno vest, da nam je neizprosna smrt odvzela našega ljubljenega sinčka, oziroma brata

Ivančka Primožič

v starosti 18 mesecev. Umrl je dne 21. januarja t. l. po kratki in mučni bolezni za krčem in vsled dušljivega kašlja. Pokopali smo ga dne 23. januarja na tuk. katoliškem pokopališču.

Naš nepozabni sinček je bil član otroškega oddelka K. S. K. J. Spadal je k društvu sv. Cirila in Metoda št. 144 v Sheboygan, Wis.

S tem se lepo zahvaljujemo g. Antonu Leskovec in gdč. Ani Podbregar za pomoč v času pok. bolezni. Najprisrčnejša hvala botru in botri Progar, stricu ih teti Barborich iz Milwaukee, Wis. za podarjene vence.

Nadalje se zahvaljujemo vsem onim, ki so nam v teh težkih urah kaj pripomogli, nas tolažili in spremili našega nepozabnega sinkota k večnemu počitku.

Spavaj sladko naš ljubljeni Ivanček večni sen in prosi za nas Boga v svetem raju v številni družbi angelčkov!

Žalujoči ostali:—

John in Frančiška Primožič,
starši.
Fanica in Marija, sestri..

Sheboygan, Wis. dne 6 febr: 1917.

NAZNANILO.

Prijateljem in znancem širom Amerike naznanjam z žalostnim srcem, da sem dobil iz starega kraja tužno poročilo o smrti moje dragoljubljene matere

Uršule Povše

ki so za vedno v Gospodu zaspali dne 14. decembra 1916 v Svibnem pod Kumom, blizu Radeč na Dolenjskem. Dovčakali so visoko starost 70 let.

Zapuščajo tri hčere: Jožefo, Marijo in Antonijo ter tri sinove: Martina, Jakoba in Alojza.

Vsem znancem in prijateljem jih priporočam v molitev in blag spomin.

Počivajte v miru nepozabljena in draga mi mati, tako daleč oddaljena od svojega ljubljenega sina. Večna luč naj vam sveti!

Žalujoči sin

Alojz Povše,

De Pue, Ill., dne 2. febr. 1917.
P. O. box 62.

FRIDERIK BARAGA,

prvi slovenski apostolski misijonar in škof med Indijanci v Ameriki.

Spisal Dr. LEON VONČINA, profesor bogoslovja v Ljubljani

(Nadaljevanje).

Novih cerkev je bilo zlasti treba pri mnogih rudnikih ob Gorenjem jezeru, ker se je čedalje bolj množilo število katoličanskih rudarskih družin. Okoli Lanza, dasi nekoliko dni daleč, sta bila dva rudnika, eden se imenuje, "Clark," eden pa "Cliff"; oskrboval ju je misijonski duhovnik v postaji Eagle Harbor, tisti gospod Ti'le- (Thiele), ki je prvi v škofijski cerkvi v Šmariji pel novo sv. mašo. S tem gosp. Ti'le-tom obišče preč. škof, ko je Lanz zapustil, oba rudnika; v Clarku ni bilo nobene cerkve; zatorej prosi preč. škof rudarsko ravnateljstvo, da se tam postavi majhna cerkev, in to prošnjo je vodstvo tudi radovoljno sprejelo; v Cliff pa, kjer se je vsak mesec dobivalo več ko 180 sodcev ali tritisoč funtov najlepše medenine ali bakra, dozidali so ravno tišto leto 1859 lepo in prostorno cerkev z duhovščnico vred. Ta cerkev je preč. škofa stala 300 tolarjev, 116 tolarjev pa zvon, ki ga je tudi on sam preskrbel: ravnatelji pa, dasi protestantje, darovali so v ta namen 100 tolarjev. — Tri leta potem najdemo v tem rudniku Cliffu duhovnika naše ljubljanske škofije, gosp. Andolška, kakor piše prečastiti škof, vnetega misijonarja, ki je bil naslednik gospoda Ti'leta. Leta 1863 je gospod Andolšek prestopil v nadškofijo sv. Frančiška v Californiji. (Opomba pisatelja.)

Razen gospoda Andolšeka je g. Janez Čebul, tudi duhovnik ljubljanske škofije, ob tistem času opravljal misijonsko duhovno službo ob Gorenjem jezeru, in sicer v Lapointu, v prvi postaji, ki jo je preč. škof Baraga leta 1835. ustanovil pri Gorenjem jezeru. Ta misijonski kraj je bil silno raztegnjen in težaven. "Preteklo zimo (piše preč. škof) je moral posgod Čebul k nekemu bolniku, ki je stanoval 90 angleških milj ali okoli 30 ur daleč. Šest dni je potreboval, da je v krpljah tja prišel; vsako noč je moral v gozdu spati pod milim nebom in ker ni vedel, da bo pot tako dolga, zato se je samo za tri dni založil z živežem in moral je seveda dosti lakote trpeti. Ostal je tamkaj nekaj dni, poučujoč Indijane, katerih je krstil blizu 30. Govori in pridiguje že prav dobro indijansko." V tem svojem misijonu je imel gosp. Čebul štiri misijonske cerkve, ki so bile po več dni hoda narazen, izmed katerih je bil preč. škof kaj rad eno ali drugo oskrbel z duhovnikom; "pa težko je (toži dobri višji pastir), težko je najti za to škofijo pripravnih duhovnikov, zakaj v vsaki postaji pe treba znati tri ali štiri jezike; in redki so duhovniki, kateri bi bili zmožni vseh potrebnih jezikov. Misijonarji, kateri so znali v raznih jezikih pridigovati, so morali zapustiti škofijo, ker so tako oslabeli, da niso bili v stanu opravljati silno težavne misijonske službe." Poglavitna postaja v tem silnemLapointškem misijonskem okraju, je po sporočilu preč. škofa Baraga od l. 1864. postalo mestece Bayfield kamor se je gosp. Čebul iz Lapointa preselil, in kjer se je poprejšnja cerkev toliko morala podaljšati, da je bila dvakrat daljša kakor popred; pa ob vsem tem je že leta 1865. komaj zadoščala čedalje obilnejši množici vernikov. Razun že imenovanih gosp.: Pirc, Mrak, oče Škola, Lavtižar, Čebul in Andolšek so za rajnim škofom Baragom šli v misijon med divjake Severne Aemrike iz ljubljanske škofije gospodje: Godec, Skopec, Buh, Žužek, Tomazin in Trobec,— vseh skupaj torej 12; med katerimi, živita sedaj v Minnesoti še dva: Rt. Rev. Jakob Trobec, škof v pokoju in Rt. Rev. Jos. F. Buh, monsignor in generalvikr na Ely, Min. Srečna Kranjska dežela, mati takih sinov!

Glede na prihodnjost nove Baragove škofije je posebno zanimiva postaja, katero imenovati doslej še nismo prilike imeli, postaja namreč v mestu Marquette ob Gorenjem jezeru. To mesto je nekoliko let že imelo svojo cerkev, in odkar je škof Baraga misijonske duhovnike s seboj pripeljal iz Evrope, tudi svojega lastnega misijonarja. Ker se je pa tako množilo število katoličanov, da jih je že leta 1864. komaj tretji del moglo v cerkev, zato je bilo treba nove in prostorne cerkve; ta se je tudi s pripomočjo vnetih vernikov, med katerimi so nekateri donašali po 100, 150 in eden celo 600 dolarjev, leta 1864. začela postavljati kmalu potem, ko je bil tja prestavljen goreči že znani misijonar gosp. Ti'le. Kake 4 ure daleč od Marquette so bili zastran posebno izvrstnega železa sloveči rudniki; v teh je bilo toliko irskih, nemških in francoskih delavcev, da se je morala tam že 1859. leta cerkev postaviti. Oskrboval je ta rudarski kraj, ki se imenuje "Nigani," misijonar iz Marquetta, ker preč. ni imel dovolj duhovnikov, da bi mogel ustreči prošnjam ondotnih katoličanov. Ko se mu je pa leta1861. ponudila lepa prilika, kupiti prav no ceni neko hišo, ki je bila nekaj milj daleč od nove cerkve v Nigani, kupil jo je za prihodnjega misijonarja; ker je bila lesena, kakor druge sploh, dal jo je na vozovih v Nigani prepeljati in poleg cerkve postaviti. Tako se je ta hiša (opomni preč. škof v svojem poročilu) dobila veliko bolji kup, kakor ako bi bilo treba novo graditi."

Od Marquetta proti Lanzu so se po vrnitvi preč. škofa iz Evrope zavoljo najdenih prav bogatih bakrenih rudnikov, ki jih je bilo 5, začeli rudarji naseljevati v taki obilnosti, da je lepa in prostorna cerkev že bila izdelana, ko je preč. škof leta 1859. obiskal ta kraj, ki se imenuje "Portage Lake". "To cerkev sem posvetil (piše preč. škof) 31. mal. srpana, na dan sv. Ignacija in v čast tega imenitnega misijonskega svetnika čegar duhovni sinovi so bili in ostanejo še zmerom nabolj izvrstni misijonarji. Posvetil sem pa to cerkev s posebno slovesnostjo; služili so mi namreč pri škofovski maši trije duhovniki, kar se kaj redko primeri v moji škofiji. Umestil sem tudi ravno tisti dan, ki je bila nedelja, stalnega duhovnika v tem misijonskem kraju, ki ga je dosle oskrboval gosp. Jaker iz Lanza.

Ravno to leto 1856. je preč. škof v drugem rudarskem kraju, Minnesota" imenovanem, v čast prečiste Device Marije posvetil cerkev, ki je bila njvečja in najlepša v novi škofiji. Dal jo je izdelati že znani gospod Fox, ki jo je oskrbel tudi z orglami, katere so ob cerkvenem posvečenju dne 4. kimovca prvikrat zapele v novi Baragovi škofiji.

Vse te doslej omenjene cerkve so bile postavljene kar na tla, brez posebnega vklada v zemljo; prva cerkev se je na podzidje stavila leta 1865. v nekem imenitnem mestu pri Gorenjem jezeru, ki ga pa preč. škof ne imenuje v dotičnem svojem poročilu. Sam prostor, na kterem je stala ta podzidana cerkev, veljal je 1200 dolarjev. Vkladni kamen je vložil preč. škof z vso pri nas navadno slovesnostjo vpričo silne množice ljudstva, ktero še nikoli ni videlo take slovesnosti.

Pa ob vsi njegovi in njegove škofije revščini je bilo preč. škofu laglje cerkev razširiti ali novič postavljati, kakor pa oskrbeti jih s potrebnimi in pripravnimi duhovniki. Pomankanje duhovnikov mu je prizadjalo toliko več skrbi in težav kolikor bolj se je leto za letom množilo število vernikov njegove silno raztegnjene škofije in kolikor bolj je on sam začel pešati in slabiti. Ob tem pomanjkanju je moral proti zimi leta 1862. v svojem škofijskem mestu, v Šmarji, ostati brez duhovnika, in je bil delj časa škof, župnik in kaplan vse ob enem. "To mi je (piše o tej zadevi 2. mal. travna 1863) v mojih letih silno težavno. Tako sem oni dan moral iti k neki bolni osebi 20 milj ali blizu 7 ur daleč od tukaj (od Šmarije). Najstarejša hči neke Indijanke je nevarno zbolela, in ta dobra žena je bila v silnih skrbeh, ko bi njena hči morala umreti brez svetih zakramentov. Pošlje tedaj po mene, in šel sem tja po snegu in po ledu v strašno hudem mrazu, ki je tukaj včasih hujši kakor na Ruskem. Več vasi je, ki so 10, 12 ali 15 milj od tukaj oddaljene, v katere moram včasih iti. Med vsemi težavami in skrbmi me pa najhujše tare skrb, kedaj in kako bode konec teh nadlog, ker ni ga duhovnika, ki bi ga mogel pri sebi v Šmariji imeti. Sleherni mojih 15 duhovnikov je tako potreben na svojem mestu, da z dobro vestjo nobenega ne morem prestaviti. — Moram torej voljno potrpeti, dokler mi ne pošlje dobrotna božja previdnost dobrega in pripravnega duhovnika. Jaz pravim: dobrega in pripravnega; zakaj ne manjka se jih, ki prosijo, da bi jih sprejel, pa eni izmed teh niso v redu in poplnoma zanesljivi, kakor dozvem po dotičnih njihovih škofih, drugi pa ne umejo vseh, za mojo škofijo potrebnih jezikov, pa jih tudi ni volja, naučiti se enega ali druzega, katerega ravno ne umejo.

(Dalje prih.)

Kakšni so svobodomiselci.

"V boj za resnico — z uma svitlim mečem", to je geslo vernih katoličanov! Svobodomisele Josip Ivanetič pa piše:—

"Vzemimo primer: Nekdo bi prišel k meni in bi mi rekel: Moja kokoš je znesla jajce, ki je štirioglato, in potem dostavil: Vem, da boš rekel, da je to nemogoče. Kaj bi jaz kot svobodomisele storil v tem slučaju? Odgovoril bi mu takole. Jaz ne trdim, da je kaj takega nemogoče, vendar Ti tega ne morem prej vrjeti, dokler mi tega ne dokažeš. In ako bi mi on rekel, da mi to lahko dokaže z do dotičnim jajcem in kokošjo, ki je dotično jajce znesla, bi mu jaz nato rekel: Dobro, pokaži mi oboje. In ko bi imel že obej v rokah bi bil to le delni, nikakor pa še ne popolni dokaz, kajti tu še manjka kemične preiskave jajca če je res pristno in znanstvene preiskave in proučavanja kako in kaj je povzročilo obliko tega čudnega jajca. In ko bi bilo vse to dognano, da je v resnici kokoš to jajce znesla, oziroma da je pristno potem šele bi vrjel.

To je le primer, katerega sem omenil v lažje umevanje cele stvari; ali takšen in temu slični slučaji, niso nemogoči, ker so naravna prikazen in se pojavijo potom evolucije . . . . .,

Pravi svobodomiselc vrjame edino, kar je dokazano potom znanstvenih dogmatik, svojim lastnim raziskovanjem in svojemu prepričanju. On stavi svojo vero na temelj resničnih in znanstveno dokazanih dejstev, vse drugo mu je neveljavno in neresnično. Taka je toraj svobodna misel!"

Tako Ivanetič. Če bi bilo to res, kar piše Ivanetič, potem bi mu zaklical: Dobrodošli svobodomiselci! Kajti, kar se tiče naravnih reči, verjamemo katoličani edino to, kar je dokazano potom znanstvenih dogmatik, svojim lastnim raziskavanjem in svojemu prepričanju. Mi stavimo svojo vero na temelj resničnih in znanstveno dokazanih dejstev, vse drugo nam je neveljavno in neresnično. Tako, pravi Ivanetič, je tudi svobodna misel. Toda Ivanetič kaže, pa laže kajti svobodna misel ni taka. Svobodomiselci nam mnogokrat vsiljujejo to česar ne morejo dokazati niti sami niti kdo drugi. Zakaj svobodomiselci napadajo rimsko kongregacijo ker se je ustavljala trditvam kterih Galilej ni dokazal in takrat ni mogel dokazati? Če pa jih je dokazal prosim lepo poučite nas, kako jih je dokazal! Na dan z dokazi, vi učeni svobodomiselci! Kalan, Škoda, Kristan,, Ivanetič & Co.!

Težko bo šlo; v takem znanstvu vi niste podkovani, vi se znate samo norčevati in razbijati šale o Bogu, sv. pismu, svetnikih, duhovništvu. Za take šale ni treba mnogo možganov; to zna vsaka šleva, tudi Renca Penca.

Zakaj napadate katoliško cerkev, ker noče pritegniti svobodomiselnim razlagam o postanku človeka? Včasih trdite, da se je človek razvil iz sledečih opic: ali iz gibona ali iz orangutanga ali iz šimpansa ali iz gorile. Bunge, katerega obožavajo slovenski svobodomiselci je pred nekaj tedni za denar govoril v Clevelandu, da so se posamezne opice nekega dne naveličale na drevesih zabavati se kot opice, poskakale so raz drevesa in začele hoditi namesto s štirimi z dvema nogama in to so bili prvi ljudje, naši pradedje. Koliko je povedal s tem veleumni Bunge, voditelj svobodomiselcev! Dokazati je pa pozabil učeni gospod to svojo trditev, a vendar so svobodomiselci ploskali svojemu učenemu? voditelju — brez dokazov. Gospoda Kalana in Ivanetiča prosim, da dokažeta to, kar je trdil njih voditelj. V boj za resnico z umá svetlim mečem, gospodje svobodomiselci! Drugič bo pa slavni Bunge z znanstvom odšel na pot za denarjem v kak drug kraj in bo govoril tako, kakor mislita svobodomiselca Klaatsch in Hauser. Ta dva in drugi učeni svobodomiselci pa uče, da človek ni izšel iz opice, ampak oba: opica in človek sta proizšla iz niže živali, imenovane primat; nasledniki ali potomci te živali so se razvijali in razvijali in razcepili v dve vrsti; iz ene vrste so proizšle opice: orangutang, šimpans in gorila; iz druge vrste se je pa razvil razumen človek. In kakšne dokaze imajo slovenski svobodomiselci za to trditev? Dokaze?? Da se utaji in odstavi Boga, ni treba nobenih dokazov. In venadr Ivanetič toži, da je žalostno, pa resnično, kar 90% ljudi noče verjeti nedokazanih svobodomiselnih trditev. Vidite, taka je svobodomiselna izobrazba, tako je širokoustno blodomiselno svobodnjaštvo! Ali ni torej svobodomiselnost prava blodomiselnost, ker nas silijo slepo verjeti stvari kot popolnoma resnične, toda dokazati jih pa ne morejo ne sami, ne kdo drugi? Preidimo pa zdaj k nadnaravnim bitjem in pojavom: Bogu, duši, sodbi, nebesom, peklu i. t. d. Svobodomiselni Ivantič piše takole:

"Pripovedujejo pa nam stvari in nas silijo vrjeti jih kot popolnoma resnične, toda dokazati ne morejo, ne sami, niti kdo drugi, in to zlasti o nadnaravnih rečeh, katerih še nikdo nikoli ni videl, niti slišal, niti občutil, še manj pa okusil. — Teh reči toraj ni mogoče dokazati, pa bi jih naj razumen človek slepo vrjel? Ali kaj pravim, da bi jih nikdo ne vrjel, ko jih je vendar žal 90% takih, da vrjamejo! Žalostno, toda resnično!"

Odgovor Ivanetiču in svobodomiselcem: Katoličani verujemo samo to o nadnaravnih rečeh, kar nas uči sv. pismo in ustno izročilo. Da, sv. pismo; v njem so nauki od Boga navdihnjenih pisateljev in zlati nauki našega gospoda in učitelja Jezusa Kristusa, sina Božjega. Da, sina Božjega; vihajte svobodomiselci svoj nos radi tega kakor hočete. In Kristus, sin Božji nam je razodel o nadnaravnih rečeh več, kakor vsi svobodomiselni učenjaki o naravi; njegov nauk je temelj krščanstvu, podstava izobrazbi in civilizaciji. Svobodomiselci, jaz vem, da vam to smrdi; da bi Kristusa ljudem omrzili in pristudili, zato pišete, da je krščanstvo samo škodovalo napredku in izobrazbi in blagostanju; pa mi vam tega ne verjamemo, dokler ne dokažete; dokažete pa najbolje s tem, da se vzdignete iz krščanskih dežel, kjer morte gledati krščanske cerkve in srečevati krščanske duhovnike in se poberete med pogane v Kino, Japonsko, v Turčijo in Afriko, kjer se krščanstvo še le seje in vam torej ne bo oviralo napredka izobrazbe in blagostanja. Ali ne gre mar vsak človek raje tje, kjer je bolje? V slovo vam kličem: Bilo srečno!

Dragi čitatelj, midva pa se povrniva zopet h Kristusu! Ali veš, kaj mislijo o Kristusu prostomiselni gospodje: Ivanetič, Škoda, Praznik, Kalan, Kristan & Co.

Da lože ujamejo v svojo mrežo nekaj slaboumnih in lahkovernih katoličanov, kličejo jim: Le oklenite se socijalizma, saj Kristus je bil tudi socijalist! Če zapazijo svobodomiselci kak pregrešek na duhovnu, takoj zarohne nad njim: Ali je tako učil Kristus? Kadar pa pišejo ti gospodje proti krščanstvu, takrat pravijo, da se je krščanstvo razvilo iz poganstva, da krščanstva ni ustanovil Kristus. Zakaj ne? Brez dokazov trdijo in se rote, da ni Kristus nikdar živel. Koliko zmeto in kakšno zmes in kolobocijo proizvajajo svobodomiselne glave! Danes jim Kristusa ni, jutri pa zopet živi — to se pravi: enkrat ena je nič. Kakšne možgane morajo vendar imeti ti svobodomiselni gospodje učenjaki? Ali jih more kdo razumeti? Nihče, — kajti svobodnomiselci so blodnomiselci. — — Na svidenje zopet o priliki!

Resnicoljub.

Pošiljateljem denarja!

Denar se še vedno lahko pošilja v staro domovino, dokler ne bo vojna napovedana, toda sprejemamo ga le **pod pogojem, de se vsled vojne v Evropi mogoče izplača z zamudo, ali pa povrne.**

Priporočamo pa pošiljati po brezžičnem brzojavu, ker take pošiljatve ne morejo vstaviti.

Parniki namreč le poredko vzamejo avstrijsko in nemško pošto, lahko se pa tudi zgodi, da bodo ves promet popolnoma vstavili.

Denar ne bo v nobenem slučaju izgubljen, ampak nastati zamorejo le zamude.

Po brezžičnem brzojavu se zamore poslati le okrogle zneske po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za brzojavne stroške je najboljše, da se nam pošlje $4 za vsak naslov; ako bode kaj preveč ali premalo, bomo poslali nazaj, oziroma pisali za primanjkljaj.

Z ozirom na sedanje razmere, ko se veljava denarja večkrat izpremeni, bomo od sedaj naprej do preklica, ako se bode cena kronam zvišala, medtem ko je denar na potu do nas, istega zadržali, ter s pošiljateljem stopili pismeno v dogovor.

Denar po zvišani ceni bomo le tedaj odposlali takoj naprej, ako bo pošiljatelj izrecno zahteval, da naj se denar odpošlje tudi v slučaju, ako se cena kronam zviša.

Kdor želi, da se izplačilo izvrši po **brezžičnem brzojavu,** naj pripomni na denarni nakaznici "pošlje naj se brzojavno".

Za ceno kronam glejte list GLAS NARODA!

TVRDKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.60
Za nečlane.....$1.00
Za inozemstvo $1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, Chicago, Ill.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:
For Members, per year.....$0.60
For Nonmembers $1.00
For Foreign Countries.....$1.50

31

Važni nasveti.

Kdo bi si bil ob izbruhu sedanje evropske vojne, torej še pred 30 meseci mislil, da bo ta vojna povzročila toliko strahu in razburjenosti tudi pri nas v Združenih državah? Med tem časom smo doživeli dosti razočaranja, dosti žalostnih novic, dočim semkaj z raznih bojišč. Nad vse nepričakovano nas je pa gotovo iznenadila iz Washingtona, D. C. došla vest, da je predsednik Wilson dne 3. t. m. pretrgal diplomatično zvezo z Nemčijo vsled njenega submarinskega bojevanja.

Vsakdo, kdor je zasledoval zadnja leta politično tendenco našega predsednika Wilsona, mu mora dati vse priznanje za njegovo strogo nevtralno zadržanje. Prestati je moral mnogo kritičnih trenotkov, da ni pritegnil tudi Združenih držav v vojno. Imel je sitnosti z Mehiko in tudi z raznimi velesilami Evrope. Ves ta miren zadržaj in potrpljenje je pa Wilsona minilo, ko je napovedala Nemčija vsemu svetu brezobziren boj s svojimi submarinkami. Ni pomagala pri nemški vladi ne lepa beseda, ne resen opomin. Ker so Nemci prizadeli na morju tudi smrt že številnim ameriškim podanikom, se je predsednik Wilson bal, da bi se taki slučaji še v bodoče ne ponavljali. Ker ni bilo pri tem drugega pripomočka, je naša vlada moralično kaznovala Nemčijo s tem, da je prekinila z njo diplomatične vezi in poslala domov nemškega poslanika in vse nemške konzule. Zaeno ji je pa zagrozila z vojno, če bi povzročila smrt še samo enemu ameriškemu državljanu. Torej stojimo sedaj tudi mi Američani na pragu pred vojno. Nihče ne ve pozitivno, ali za trdno, kaj nam prinese v tem oziru prihodnost!

Splošna sodba in želja ameriškega ljudstva je, da ostane naša velesila še v bodoče nevtralna. Da bi se res ta želja mirotljubnih Američanov uresničila. Na drugi strani zopet je pa dosti takih, ki odobravajo vojno iz prevelikega domoljubja in iz sovraštva do ošabnih Nemcev.

Rekli smo že, da nihče ne ve, kako bo tukaj čez nekaj tednov, ali mesecev. Pripravljeni moramo biti na vse: na dobro in slabo, kajti predsednik Wilson ima popolno oblast in pravico postopati v tej zadevi po svojem prepričanju. To oblast so mu dali že lansko leto ljudski zastopniki v kongresni in senatski zbornici.

Ker torej pomorska vojna med Združenimi državami in Nemčijo nikakor ni izključena in ker živimo v skrajno kritičnih časih se je zdelo tudi nam umestno napisati tukaj par važnih nasvetov za gotove člane naše Jednote in gotove čitatelje tega lista. S to gotovo vrsto menimo namreč one ameriške Slovence, ki še niso naturalizirani, ki nimajo ne prvega ne velikega ameriškega papirja.

Prvi naš nasvet vsem tem je, da greste prej ko mogoče na bližnjo sodnijo, ter da vzamete ondi prvi papir; oni, ki imate pa istega že 2 leti, pa svetujemo, da vzamete drugi, ali veliki državljanski papir. O vrednosti ameriškega državljanstva smo že večkrat pisali na tem mestu; tedaj smo naravnost grajali ona naša domoljubna rojake, ki niso ne krop ne voda — brez domovine. Z Avstrije nimajo ti nikakih političnih pravic in stika, ker so od nje več tisoč milj oddaljeni; v očeh Združenih držav so pa taki ljudje tudi pravcate ničle, brez ugleda, brez kakih pravic in brez prave zaščite od strani naše vlade. Tu vživajo gostoljubnost Združenih držav, njih svobodo in se preživljajo z ameriškim kruhom, kakršnega niso imeli v stari domovini. Za vse to so pa žal Združenim državam tako nehvaležni, kakor je nehvaležen kak otrok svoji materi, ki ga oskrbuje, hrani in čuva, — otrok pa ne uboga. Nikakor ne moremo umeti onih dobrih naših rodoljubov, ki živijo tukaj že od 10—20 let, pa nimajo niti prvega papirja. Po vsi pravici nazivajo Američani take ljudi z "grenhorni" in jih kaj radi prezirajo bodisi v družabnem, gospodarskem ali političnem življenju. Nasprotno pa uživajo naturalizirani državljani ugled in iste politične pravice kakor domačini.

Baš v času sedanje svetovne vojne smo že večkrat čitali, kako veljavo imajo ameriški državljani v Evropi. To smo čuli celo od naših lastnih rojakov, katere je edino ameriško državljanstvo ščitilo pred vojno; vsi ti so se lahko povrnili zopet nazaj, med tem ko se je druge, iz Amerike došle rojake pozvalo na fronto. Čitali smo, da tudi v Avstriji čislajo in spoštujejo naturaliziranega slovenskega Američana.

O, koliko je onih nesrečnikov, ki so že sto in stokrat obžalovali svojo mlačnost, da niso postali ameriški državljani za časa njih bivanja v Združenih državah; pa po toči zvoniti je prepozno. Sedaj občutijo grozne posledice in kazen svoje malodarnosti. Radi bi se bili povrnili nazaj, pa jih je zagrabila roka vojaške oblasti. Zares obžalovanja vredni ljudje!

Dragi prijatelj in sobrat! Ti se morda nameravaš podati po vojni v staro domovino samo na kratek obisk in se hočeš potem zopet povrniti nazaj? Li imaš zagotovilo, ali garancijo, da se ti bo ta želja brez ameriškega potnega lista ispolnila? Li morda ne veš, da je izdala že sedaj avstrijska vlada strogo postavo, da se ne sme noben moški in nobena ženska v starosti od 18.—45. leta izseliti kam v inozemstvo. To lahko storijo le ameriški naturalizirani državljani, ali njih ožji sorodniki, žena in otroci, da potujejo sem k očetu. Ta izseliška postava bode ostala v Avstriji gotovo če leta in leta v veljavi. Če torej nimaš ameriškega državlj. papirja, ne bodi venkaj po vojni, drugače je, ako nameravaš za stalno živeti v tužni nam Avstriji, kjer bo vladala še pozna desetletja draginja, žalost in jok. — Nikakor ti ne branimo tega koraka, če misliš, da se ti bo zunaj godilo boljše kot tukaj in če si morda predstavljaš, da se bo zunaj po vojni kar po cestah pobiralo zlate cekine in da bodo kar pečeni goloběki padali ljudem v usta. — Premisli torej prej dobro, da se ne boš morda kasneje kesal. Tudi tu v Ameriki je še dovolj prostora, dela in kruha za marljive roke, osobito se bodo skoraj gotovo delavske razmere tudi v Ameriki po vojni zboljšale za one, ki bodo ostali tukaj. Novih delavskih moči ne bo prišlo semkaj dosti po vojni. Na milijone jih je obležalo na evropskem bojišču, na milijone je pohabljenih, pogrešenih in ujetih; slabotnem kakor znano, pa ni dovoljena pot v našo novo domovino. Precej bo delal ovire tudi novi ameriški naselniški zakon, ki zbranjuje prihod onim, ki so nevešči pisanja in čitanja.

Drugi naš nasvet je našim rojakom nedržavljanom, da se osobito v tem kritičnem času zadrže mirno in premišljeno. Že v zadnjič smo omenili na prvi strani lista, da je najel justični državni department številno izkušenih detektivov vseh narodnosti, ki hodijo po deželi in zasledujejo delovanje inozemcev. Vse sumljive osebe se strogo nadzira in nanje pazi. Pazi se dalje take, ki bi se preveč ogrevali za Nemčijo in njene zaveznike; ki bi javno blatili in grajali nastop Združenih držav v tem kritičnem času; ki bi blatili predsednika Wilsona in njegovo vlado; ki bi šuntali mirno ljudstvo k uporu, ki bi morda radi celo kaj škodovali naši vladi na njenem imetju ,ali imetju ameriških državljanov ,itd. Vse take osebe zadene občutna zaporna ali denarna kazen.

Svobodno je vsakemu izražati svoje simpatije do te ali one evropske države; pri vsem tem je pa treba imeti vedno in najprvo Združene države v mislih in pri srcu.

Bodite torej rojaki nedržavljani v tem oziru zelo previdni, kaj debatirate v kaki gostilni ali v javnih prostorih, da se izognete morebitnim neprilikam.

Naša mogočna Unija je velikodušna in dobra. Ni se vam treba bati, da bi vas v slučaju vojne z Nemčijo naša vlada internirala ali celo deportirala, da bi vam zaplenila vaše blago in imetje; to omenjamo za slučaj, da bi prišlo morda tudi z Avstrijo, ali nemško zaveznico in našo vlado v konflikt. Predsednik Wilson se je baš te dni izjavil, da se ni treba nikakemu, tu živečemu inozemcu tega bati, ako bode miren in pameten. Amerika je torej po vsej pravici dežela gostoljubnosti **vsled tega jo spoštujmo, ljubimo in držimo ž njo za — — vedno!**

Zakon glede naobrazbe naseljencev.

Celih 20 let je trajala v Washingtonu, D. C. borba za premembo sedanjega starega naseljeniškega zakona. Razni kongresniki in senatorji so hoteli uvesti nov zakon, tikajoč se nobrazbe, oziroma pismenosti vsakega naseljenca v starosti od 16. leta naprej; z drugimi besedami povedano: sleherni priseljenec v tej starosti, dospevši v Združene države bi moral znati pisati in brati, bodisi že v svojem materinem ali kakem drugem jeziku.

Ker so smatrali to predlogo razni predsedniki neumestnim, so jo torej vetirali, da niso hoteli iste podpisati. Naseljeniški zakon glede naobrazbe je vetiral pred leti že pok. psedsednik Cleveland, njemu je sledil z vetiranjem predsednik Taft; enako je vetiral ta zakon l. 1915. in meseca jan. 1917 sedanji predsednik Wilson.

Ker je pa na podlagi ustave Združenih držav lahko vsak zakon tudi brez predsednikovega potrdila veljaven, ako se ga ponovno sprejme v kongresu in senatu z dvetretjinsko večino, zato moramo smatrati sedaj ta naseljeniški zakon sprejetim in veljavnim, ker je bil pred nekaj dnevi zopet sprejet v kongresni zbornici z 287 proti 106 glasovi, dne 5. t. m. pa v senatski zbornici z 62 proti 19 glasovi; ta zakon je bil sprejet torej z veliko večino glasov in je stopil dne 5. februarja t. l. v veljavo.

Novi naseljeniški naobrazbeni zakon določa, kakor že omenjeno, da mora znati sleherni naseljenec pri prihodu v Združene države pisati in čitati v svojem materinem jeziku. To velja za one, ki so dopolnili že 16. leto svoje starosti in so drugače telesno zdravi in sposobni za pripust v Združene države. Pri tem je tudi judovski in hebrejski jezik upoštet.

Ta zakon pa daje dalje pravico vsem tu živečim inozemcem čeravno niso državljani in naturaliziranim državljanom, da smejo dovesti s sabo ali dobiti semkaj iz starega kraja svojega očeta, ali starega očeta četudi nad 55 let starega, svojo ženo, mater ali staro mater, samsko ali udovelo hčer ne da bi se zahtevalo od teh sorodnikov, da morajo znati le ti pisati in čitati, samo da drugače odgovarjajo pri prihodu naseljeniškim predpisom.

Takoj po zopetnem glasovanju v senatski zbornici je kongresnik Gardner iz Mass. predložil v kongresu novo zakonsko predlogo glede omejitve števila naseljencev. Gardner želi, da naj bi se določilo gotovo število priseljencev došlih vsako leto v Združene države. Pri tem bi se moralo v prvi vrsti upoštevati tudi skupno število onih inozemcev, ki so tekom leta odišli, ali se povrnili nazaj v svojo staro domovino. Število novih priseljencev bi ne smelo nikakor presegati za 200.000 števila od tu odišlih inozemcev. O tej točki se bo tekom kongresnega zasedanja še razpravljalo.

Nikakor si ne moremo predstavljati pravega vzroka, čemu so gospodje v Washingtonu, D. C. zadnji čas tako namerili pesti inozemskim izseljencem. Li niso bile morda Združene države vstanovljene po inozemcih? Kaj bi bilo danes z Ameriko, če bi se bil zakon glede naobrazbe sprejel že leta 1787 povodom uvedbe in sprejema naše ustave? Sploh se nam zdi nedavno sprejeta naseljeniška predloga protiustavna in ji bo morda še najvišje zvezno sodišče ovrglo. Nikjer drugja na svetu nima ne ta, ali ona država uveljavljene postave, da mora znati sleherni tujec, ali nedržavljan pisati in čitati. Kdo je spravil pravzaprav Združene države tako na noge, da štejejo danes nad 100 milijonov duš in se prištevajo najbolj bogatim in naprednim državam vsega sveta? — Inozemci. Na milijone in milijone pridnih inozemcev je že prišlo semkaj, ki so prenovili prej neobdelane in puste kraje Amerike v lepe farme, cvetoče naselbine in velika mesta. Kdo je spravil skupaj številnim ameriškim milijonarjem toliko bogastva? — Inozemci.

Morda bodo zastopniki v kongresu in senatu ta nepremišljeni korak kaj kmalu obžalovali? Po vojni pričakujejo Združene države dobrih časov, za to bo treba pridnih in marljivih rok. — Amerikance se v obče boji težkega dela in isto prepušča kaj rad inozemcu. Prav s tega stališča nastane lahko v Ameriki že prav kmalu splošno pomanjkanje delavcev; v nekaterih krajih je isto opažati že danes.

Ne rekli bi dosti, če bi se bila ta nova naseljeniška predloga uveljavila že pred leti, — ne pa sedaj ko divja v Evropi najhuša svetovna vojna. Iz večine evropskih dežel se sploh ne bodo smeli ljudje seliti v Ameriko, saj takih tudi ne bo na razpolago, ker jih je preveč vzela vojna. Poleg tega bode vsaka država strogo branila zdravim in trdnim osebam hoditi v tujino, ker jih bo potrebovala sama doma. — Ako bi bili kongresniki in senatorji v Washingtonu upoštevali te okoliščine in ta dejstva, bi ne bili nikdar odobrili novega naseljeniškega zakona, kojega je predsednik Wilson v svoji premišljenosti že 2krat vetiral.

Slovenec nikakor ne bo dosti ovirala ta nova postava pri izseljevanju čez leta, ker danadnes ume že skoro sleherni pisati in čitati. V celi Avstriji je bilo l. 1910. le 18.7 odst. nepismenega prebivalstva v starosti od 11 let dalje. Najbolj bodo prizadeti izseljenci iz raznih balkanskih držav, kajti, kakor znano vlada tam največje pomanjkanje šol, vsled česar ne zna ljudstvo ne pisati ne brati. Takih ljudi je bilo l. 1910 na Srbskem 78.9 odst. v starosti od 11 leta dalje, v armadi 43.4 odst., med oženjenimi pa 36.7 odst.; na Bolgarskem je bilo 65.5 odst. nepismene mladine, 25.4 odst. med vojaštvom in 58.4 med zakonskimi; na Rumunskem je bilo med mladino 60.7 odst. takih, ki niso umeli ne pisati, ne brati, med vojaštvom pa 41.00; na Grškem je znašalo prvo število 57.2 odst. število nepismenih, vojakov pa 30.00 odst. Tudi Rusija bo hudo trpela vsled nove ameriške naseljeniške postave. L. 1910 je bilo v evropski Rusiji 69.00 odst. nepismene mladine v starosti 11 let in 61.7 med vojaškimi novinci; število neizšolanega ruskega ljudstva v Kavkazu, Sibirji in Srednji Aziji je pa znašalo isto leto celo 87.3 odstotkov.

Splošna vojaška obveznost.

Dne 10. februarja t. l. je bil predložen v senatski zbornici v Washingtonu, D. C. zelo važen zakonski načrt, katerega je sestavil odsek za vojaške zadeve. Ta zakonski načrt, ali predlog se nanaša na splošno, ali na prisiljeno vojaški vežbovanje vseh, za to sposobnih mladeničev in mož. Načelnik tega odseka — senator Chamberlain upa, da se bo gorinavedeno predlogo odobrilo z večino glasov, bodisi že v kongresni in tako tudi v senatski zbornici še tekoče leto.

V obče določa te zakonski načrt, da se morajo postavno podvreči šestmesečnemu vojaškemu vežbanju vsi moški ameriški državljani in oni, ki imajo že prvi papir. Vojaško vežbanje naj bi se vršilo na suhe, ozir. v armadi, ali pa na morju, pri mornarici. Isto naj bi se pričelo pri moških, ki so dosegli že 19 leto svoje starosti do dopolnjega 26. leta. Vsi oni, ki vzamejo prvi ali drugi državljanski papir bi bili pa podvrženi temu vežbanju z istim letom, ko dobijo tozadevni državljanski papir; vendar samo v starosti od 19. do 26. leta. Po preteku 6 mesečnega vojaškega vežbanja bi bil vsakdo premeščen v armadno ali mornariško rezervo do 28. leta.

Zakonski načrt, katerega je gorinavedeni odsek senatski zbornici predložil se v mnogih točkah razlikuje od načrta, katerega je sestavil generalni štab s sodelovanjem majorja George V. H. Moseleya, bivšega člana generalnega štaba Združenih držav.

V kolikor je dosedaj znano, je izdelal gorinavedeni odsek postavo o prisilni vojaški obveznosti, da naj bi se prvo leto, ko stopi ista v veljavo vežbali vpoklicani novinci samo 3 mesece, kot za nekako poskušnjo; takoj drugo leto pa že 6 mesecev.

V tej novi vojaški predlogi je pa najti tudi točke, zadevajoče se takih oseb, kateri bi ne bili podvrženi temu splošnemu vojaškemu šolanju in sicer so te osebe:

1. Vojaki, ki že opravljajo regularno službo v armadi ali pri mornarici.

2. Osebe, ki so telesno in duševno nesposobne za vojaški stan.

3. Osebe, ki so glavna opora in pomoč v družini, torej oni, ki skrbe in vzdržujejo očeta, mater, brata, sestro, ženo ali otroka. Na ta način bodo torej v prvi vrsti oženjeni izvzeti od te prisilne vojaške službe.

4. Člani te, ali one verske sekte, ali družbe, ki je sedaj organizirana in katera prepoveduje nošenje in rabo orožja v slučaju vojne. Take vrste osebe se bo posebej izvežbalo in pridelilo posebnim nekombatantnim oddelkom armade in mornarice.

5. Osebe, ki so bile obsojene vsled kakega velikega hudodelstva, in osebe, ki so splošno na slabem glasu se bo vežbalo in razdelilo v posebne oddelke.

6. Osebam, ki so že dovršile kako vojaško instrukcijo, odobreno od vojnega, ali mornaričnega tajnika, se bo vojaško vežbanje skrajšalo tako, da se bodo morale take osebe vežbati samo po 3 mesece.

Predloga glede splošnega, ali prisilnega vežbanja določa dalje, da si ne more nihče postaviti za to namestnika, torej se ozira na vse, brez razlike na bogastvo, ali stan; nihče se ne bo mogel torej odkupiti z denarjem od te obveznosti. Med časom tega vojaškega vežbanja bo dobil sleherni novinec nekaj plače, povrnjene stroške, prosto opravo in zdravniško oskrbo. Vojni tajnik bo imel pravico razdeliti te vežbujoče vojaške novince po raznih državah v gotove sekcije, ali oddelke. Slehernemu novincu bo dano na razpolago, da si izbere vežbanje v armadi, ali v mornarici — kakor kdo hoče.

Najbolj pomeljiva točka te nove vojaške predloge je, da ne bo zamogel nihče izmed onih dobiti dela ali zaslužka, ki so sposobni za 6 mesečno vojaško vežbanje. Vsaka družba, ali sleherni gospodar bo postavnim potom prisiljen zahtevati od svojega delavca vojaške bukvice ali uradno potrdilo, da je dotični delavec že do cela ali delno zadostil vojaški postavi, ali je bil pa morda od vojaškega vežbanja oproščen. Postava glede tega vežbanja — če bo sprejeta, ali odobrena — določa dalje, da se mora uvesti po vseh takih vežbanih distriktih strogo prohibicijo; torej ne bodo smeli ti vojaški novinci uživati nobene opojne pijače.

V slučaju vojne ,ali kake velike nevarnosti v deželi bi imel predsednik Združenih držav oblast in pravico takoj odpoklicati pod orožje del rezervne armade ali mornarice, ali vso in sicer po razredih tako, da pričejo najmlajši rezervniki najprvo na vrste. Rezervne armade te vrste bi se nikakor ne smelo vpoklicati in rabiti v slučaju kake velike stavke, ali industrijskega spora.

Senator Chamberlain, ki se za to novo vojaško predlogo največ zanima, zatrjuje, da bi bilo na ta način mogoče izvežbati za vojno potrebo sleherno leto najmanj 400.000 mladeničev in mož, koje bi se lahko pridelilo rezervni armadi, ali mornarici. V 5 letih bi štela naša skupna rezerva 2,000,000 mož, v 10 letih pa 4,000,000. Toliko, ali tako število vojakov pa že nekaj šteje in zmore.

Novi slovenski katoliški list.

Dne 8. t. m. smo prejeli iz New Yorka na ogled 6. štev. najnovejšega slovenskega katoliškega lista "Vogerski Szlovenecz", ki izhaja na 4 straneh. Zaeno nas je naprosil urednik tega lista, rojak Martin Godina, da bi mu pošiljali naš list v zameno, kar bomo rade volje storili. Program tega lista je — kakor nam piše urednik: ogrske Slovence nagniti do tega, da bodo slovensko mislili in se držali prelepega gesla: Vse za vero, dom in svobodo!

Že glava lista, dalje, prva in druga stran nam kažejo, da se ta list urejuje v katoliškem duhu. Sredi glave, ozir. imena lista se blesti znamenje sv. križa; pod istim je na levi naš ameriški grb, na desni pa ogrski, obdan s krono sv. Štefana. Pri vrhu na levi vidimo majhno sliko, ki nam predstavlja kmečko pokrajino na Ogrskem, na desni je pa newyorško pristanišče. List je glasilo katoliških ogrskih Slovencev, kar nam znači napis pod imenom lista v slovenskem in angleškem jeziku. Pri tem bi opomnili na malo tiskovno napako v angleški označbi. Pravilno bi se moral ta napis glasiti "The Voice of the Cath. Slovenians of Hungary" (Slovencev je: Slovenians.) Na prvi strani vidimo dalje lepo sliko Matere Božje z detetom Jezusom v naročju. Na drugi strani je v uredniški koloni evangelij za 5. nedeljo po sv. Treh Kraljih; ostale strani so pa napolnjene z raznimi novicami in drugim podučnim čtivom.

Naročnina "Vogerskega Szlovenca" znaša $2.00 na leto, za farane vsake slovenske fare, ali člane slovenskih cerkvenih občin pa $1.50. Naslov uredništva in upravništva je: 62 St. Marks Place, New York, N. Y.

Na prošnjo urednika "V. S." da bi njegovo narodno delovanje podpirali, povdarjamo, da nas veseli, ker so se tudi v Ameriki živeči katol. ogrski Slovenci zdramili v toliko, da imajo svoje lastno glasilo, to je list.

Kakor nam znano, ima sedaj naša K. S. K. J. dva društva: št. 1 in št. 148 kjer je več članov, po narodnosti tudi ogrskih Slovencev. Vsem tem članom toplo priporočamo gorinavedeni katoliški tednik, in tudi ostalim prijateljem ogrskih Slovencev. Želeli bi iskreno, da bi tudi "Ogrski Slovenec" priporočal svojim naročnikom našo K. S. K. J. osobito v veliki naselbini v So. Betlehemu, Pa. — O pisavi tega lista izpregovorimo kaj več o priliki.

Listu želimo mnogo naročnikov, mnogo uspeha in blagoslova božjega!

Uredništvo "Glasila K. S. K. J.

Listnica uredništva.

Nedavno smo čitali med "Utrinki' v Narodnem Vestniku kritiko, tikajočo se newyorškega dnevnika "G. N." ker je slednji parkrat posnel nekaj novic iz "N. V." ne da bi bil označil, da so bile one novice ponatisnjene.

Pri tem nam je prišla na misel znana prislovica, "da ni vse zlato, kar se sveti". — Tudi pri "N. V." ni vse izvirno, ali originalno. Že lansko leto smo opazili več ponatisnjenih člankov iz našega lista; tedaj tudi "N. V." ni nič označil, kje je dotično stvar izrezal.

Pred nami leži št. 12. "N. V." z dne 9. t. m. Na 5. strani tega lista vidimo članek "Postave in določbe glede otroškega dela" kot bi bil izšel ta članek izpod peresa urednika "N. V." Ta članek je doslovno ponatisnjen iz našega lista št. 44 dne 8. nov. 1916. Dalje na5. strani označene štev. "N. V." najdemo še en članek "Stavke v Ameriki v minulih 175 letih", katerega smo že mi priobčili v štev. 35 dne 6. sept. 1916.

Nič nimamo proti temu, če ta ali oni list ponatisne kako stvar iz našega Glasila. Vsekakor pa mislimo, da je prav, umestno in pošteno, označevati vedno vir, ali ime onega lista iz katerega je bila ponatisnjena stvar vzeta.

Času primerno.

A.: "Ali si že čul, da so Italijani zavzeli Gorico?"

B.: "Da čital sem. — Zavzeti in obdržati je pa še velika razlika."

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048

Od ustanovitve do 31. decembra 1916 skupna izplačana podpora
$1,217,177.47

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Ave., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 318 South Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 3329 Penn. Ave., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Svete, 38 — 10th St., North Chicago, Ill.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote

PRISTOPILA ČLANICA.

K dr. sv. Ane 127, Waukegan, Ill., 7993 Trček Johana 17, 1000, spr. 28. jan. 1917, dr. št. 98 članic.

SUSPENDOVANI ČLAN ZOPET SPREJET.

K dr. sv. Jan. Krstn. 20, Ironwood, Mich., 1211 Ramuščak Anton 34, 1000, 24. jan. 1917, dr. št. 63 čl(ic).

SUSPENDOVANI ČLAN.

Od dr. sv. Jurija 73, Toluca, Ill., 19485 Teči Blaž 44, 500, 28. jan. 1917, dr. št. 46 čl(ic).

Jos. Zalar, gl. tajnik.

Dvojna dedščina.

(Slika.—Spisal **Ivo Trošt.**)

Polmračna soba; duh po zdravilih, po izhlapevajočem potu in nezavžitih jedilih se širi ob postelji, kjer leži krepak mož kakih petdesetih let. Medlo poslikano sobo dela svetloba skozi okna, zastrta z zagrinjali, še medlejšo; oprava se razločuje kakor v polmraku. Nasproti postelji visi na steni v zlatem okviru velika diploma, v nji se pa blesti zlat napis: "Cr. kr. kmetijska družba. . . je imenovala gospoda Jerneja Zorana, posestnika v Mali in Veliki Dolini, svojim pravim članom." — Po stenah so še druge diplome iz raznih strok, pisma, vse skrbno vdelano v šipe in okvire, po katerih lazijo muhe.

Hišni gospodar leži nevarno bolan na postelji. Njemu ob vzglavju stojita sinova: odrasli Jožef in nekaj mlajši Nejče; ob znožju njihova bratranca: šestnajstletna Milka in plašni Janko. Teh dveh ni mogel stric Jernej nikdar videti, kakor ne njihovega očeta Andreja. Danes sta prišla samo zato, ker sta ju vabila in prosila Jožef in Nejče, ki že izza mladosti nista odobravala prepirov, sovraštva in brezkončnih pravd, katerih očetu ni nikoli zmanjkalo proti bratu Andreju.

"Morda se jim bomo smilili vsaj mi —," je govoril Jožef in peljal batranko za roke v očetovo sobo; za njima je stopal boječe štirinajstletni Janko, katerega je moral Nejče s silo tiščati pred seboj.

Kar je umrla pri Zoranovih stara mati, nista bila Janko in Milka pri sovražnem stricu.—

Jernej Zoran se je oni dan nagloma vrnil iz trga, kamor je bil šel zastran materine dedščine, pa je iz taknil bolezen. Tretji dan je bil že v postelji; težko je sopel, motno gledal, zmešano govoril in ni poznal nikogar. Krčil se je, zvijal in se potil. Bratranci so obstali molče pri postelji; le tik-tak v temno orehovino vdelane ure na steni in pa nikdar uguano brenčanje muh se je glasilo v sobi.

"Kaj je rekel zdravnik?" je vprašala Milka šepetaje.

"Da še ni prav nevarno."

"O ko bi se zavedli, jaz bi — veš jaz bi prosila!"

Oni trije so jo pogledali sočutno, želeče.

"Verjemite, da so me oče pogledali prav pametno, ko smo stopili v sobo. Kdo vé, kaj premišljajo sedaj, ko so nas videli tako nenadoma skupaj?" —Te besede je tihoma pravil Janku Nejče in se oziral vspodbudno na dečka, ki je nezaupno stal ob znožju in se bal le dotakniti postelje hudega strica.

"Premišljajo! Premišljajo!" so ponavljali neverjetno za njim vsi trije, pa zopet umolknili in zrli v zagorelo žareče lice bolnikovo.

Jernej Zoran je imel tudi kaj premišljati; govorica je bila po vsi Dolini in dolinski okolici in še čez, je malo pod solncem tako nebratskih bratov kakor sta Zoranova.

* * *

Pri Zoranovih so bili od nekdaj imoviti; stari Zoran je celo trdil, ko je bil med prijatelji kaj boljše volje, da ima več v smetch kot njegovi sosedje v skrinji. Naj si tudi je le redkoma govoril tako bahato, mu je sosedje niso ostali dolžni; zamerili so mu in oponašali, češ, Zoran ima zlate smeti, ka-li!

To je moža sicer peklo, a poboljšal se ni.

Še ko se je ženil njegov sin in sedanji gospodar Jernej, so mu sosedje oponašali zlate smeti, a Jernej je rekel:

"Čakajte, ako jih ni imel moj oče, jih bom pa jaz, lakote lačen!"

Res! Začel je stiskati še trje kot njegov oče; trd je bil dninarjem in hlapcem, trd celo svojemu bratu Andreju. Zadrževal ga je v hiši še potem, ko bi se bil že lahko kam priženil, samo da mu je delal. A nekateri dobri ljudje so pomagali, da je nekoliko mehkeji Andrej dobil svoji doti in sebi primerno nevesto, in tudi primerno posestvo na drugem koncu vasi. Jernej je grajal, kolikor je mogel, toda ubranil mu ni.

Ker mu brat ni hotel izplačati dote, ga je Andrej tožil, in tedaj se je tudi stara Zoranka potegnila za mlajšega Andreja:

"Moj je kakor ti, potreben pa več!"

"Mamica! Dandanes treba denar tiščati, da ne uide. Kdor ne zna tega, ne zna gospodariti. Ta lakota — " —

Zoranka je bila pametna ženska, je nekaj vedela, nekaj znala in tudi nekaj prinesla k Zoranovim. Jerneju je odgovorila: "Le pošteno, le pošteno! Krivično blago nima teka."

Vse to je malo zaleglo. Andreju je moral izplačati doto, a grozil je, da ga ne bo maral nikoli več. Ker je materi vsled tega krvavelo srce, da ni mogla molčati, je često nastal nemir v hiši.

"Preveč sem pripomogla k hiši, da bi se sedaj komu umaknila; in če se — za te ne bo dobro!" je zapretila starica Jerneju.

Jernej je vedel, da je to resnica; zato je molčal, a tem vstrajneje nagajal bratu. Otroke njegove je podil in strašil, če jih je le ugledal. Jernejeva in Andrejeva družina sta si bili popolnoma tuji.

Le stara mati je prišla včasi z vnukoma — pa bilo to očetu všeč ali nevšeč — k Andreju, in tedaj je bilo v hiši veselje. Mati je svetovala sinu potrpljenje, mir, ljubezen; otroci so se igrali, dražili, skakali in tudi popraskali med seboj, pa vse se je lepo poravnalo. Starica si je otrla solzne oči in govorila: "Imejte se radi, otroci, to je veselje starišem!" Pogledala je Andreja in zopet ni mogla ustaviti solz. Sin je umel materino tugo in se izgovarjal: "Jaz bi, mamica, jaz bi, ali Jernej noče. Zahteval sem svoje; ni mu bilo za las krivice; za radi mene še lahko ubogati."

Mati mu ni vselej odgovorila, le otrokom je rekla: "Bodite vedno tako ljubeznivi in prijazni med seboj, jaz vas ne zavidam moji drobljanci." Tako jih je imenovala tudi pozneje, ko je Jožef že doslužil vojake, Nejče dovršil kmetijsko šolo in je bila Andrejeva Milka že v družbi vaških deklet.

Imeli so radi dobro babico.

Neko pomlad pa je babica nehala prihajati k Andreju; naduha ji ni dala iz postelje. Janko in Milka si nista upala k stricu in dolg čas jima je bilo. Kmalu so govorili, da se ji je bolezen celo shujšala, in otroka sta se bala, da ne bosta več videla babice žive.

Ko je cvetelo prvo žito, so poklicali neko soboto večer Andreja k Zoranu. Mož je bil nemiren, pogledal je otroka in pogledal v stran: milo se mu je storilo, zakaj vedel je, da ta poziv ne znači nič dobrega. Janko in Milka sta hotela ž njim.

"Ne, čakajta! Mudi se mi, da vidim kaj je. Bom prosil strica, da vaju pusti."

Nerada sta ostala doma.

Stara Zoranka je želela povedati sinoma in pričam svojo poslednjo voljo. Dolgo so ostali možje pri nji in glasno so govorili. Babičin glas so pa komaj umeli in sape ji je zmanjkovalo, ko je pravila: "Po moji smrti —hm, hm! —vzemite mi tukaj izpod vzglavja mali klju—ček; v mošnji je — — —. Odprite ž njim v predalniku za pe—ri—lo zad—nje predalce zgoraj; — tam dobite spravljenih pet—pet—najst sto goldinarjev: Jernejevim otrokom— veš Andrej — — hm, hm! — in tvojim, — — vsakim polovico — veš — polovico. Kar dobite pod mo—jo —glavo, naj bo pa za po—greb in sv. ma—še."

Nobena priča ni ugovarjala; saj so se sploh čudili, da ni imela več, ko je bilo sploh znano, da je Zoranka pečina. Le Jernej Zoran je rjovel: "Mene ste zavrgli, zavrgli, mati; mene in moja otroka: Te lakóte bodo vse — — — "

Divjal je po sobi, da je bolnica zajokala na glas: "Oba sem imela rada, oba sem jednako spoznala: oh, ta svet!"

Še-le priče so Jerneja utolažile, da je miroval. Janko in Milka pa vendar nista smela k babici.

Andrej se je namreč ustavil in povedal bratu željo svojih otrok. A ta je zakričal:

"Proč, proč, lakota lačna! Zadosti ste mi že pojedli. Sto milj od mene, pa bom sto goldinarjev na boljšem. Hodi!" — in pokazal mu je vrata.

Dva tedna pozneje je stara Zoranka zapustila svet in prepirajoče se sina. Njena smrt ni iznenadila nikogar; nadležna je bila zadnji čas in za svet preživela.

Ženske, ki so mater Zoranko polagale na mrtvaški oder, so pripovedovale, da sin Jernej ni čutil prevelike žalosti vsled materine izgube. Niso namreč še dovršile dela, ko je vzel gospodar izpod zglavja imenovani ključek in šel ž njim, govoreč: "Moram poiskati v materinem predalniku medeni križec, kateri so mi mati naročili, naj ga denem v sklenjeni roki."

"Ko ga ne bi videl sam," je sledniič tarnal, "bi rekel, da so rajna mati samo mislili, da ga imajo, kakor so mislil, da imajo denarje, pa — —" Prestrašil se je sam svojih besed. "A, ha! Hvala Bogu! Tukaj je!"

Nagloma je oddal križec in še nagleje šel iz sobe, niti očenaša ni utegnil zmoliti za rajno mater ali jo poškropiti z blagoslovljeno vodo.

Ženske so opazile, da nekaj tišči pod pazduho, in se čudile, kako trd mora biti človek, kogar ne gane materina smrt; Jernej je pa izginil nekam pod streho. Janko in Milka sta prišla bolj na tihem, a med prvimi sosedi kropit rajno babico, katere nista smela v zadnjih trenotkih videti žive.

Zagrebli so Zoranko, potočili nekaj solz in veliko govorili o njenem bogastvu. Drugi dan pa je stopil Jernej k bratu boječe in preplašeno, pogledal na levo in desno, pogladil brke pod nosom, se ozrl zopet v brata in rekel:

"Kako pa zdaj, Andrejče? Denarjev ni nikjer! — Tatje so — bili —"

"Tatje? Če ne lažeš? Tako skrito in tako zaprto!" se je čudil nevrjetno brat.

Ta govorica se je širila kakor požar, in prav tako naglo so se ljudje vrstili v dva tabora: jedni so trdili, da je Zoranka samo mislila na imenovane stotake, če jih niso pobrali res — tatovi že kdaj prej; drugi so pa naravnost govorili, da žena ni bila brez večje svote denarja, a jo je vzel Jernej Zoran.

Otroci so molili pri Jerneju in njegovem bratu za rajno babico, očeta sta se pa togotila ter pošiljala drug drugemu žaljiva sporočila in žuganja s tožbo uničujočo pravdo.

Javno mnenje se je nagibalo vedno bolj na Andrejevo stran, posebno ko so se oglasile ženske, ki so bile preoblekle Zoranko. Očitale so mu po vseh javnih in tajnih shajališčih, seveda med seboj: zakaj pa ni tedaj govoril o tatovih?

Hodila sta oba okolu pravdarskih doktorjev, še raje pa okoli znanih pravdarjev ter nabirala dobre in slabe "punkte" za srečnejši izid prozeče pravde, ki je kazala, da bo jedna najmastnejših in najdaljših.

Ljudje so pa govorili, videč vse te priprave: "Zopet se bosta; malo tako nebratskih bratov!"

Tako govorjenje je slišal Jernejev sin Jožef in hotel je stvar dognati mirnim potom. Napravil je bratranca Janka in njegovo sestro, da pojdejo nekega dne skupno k očetu prosit, naj se uda javnemu govorjenju in na tihem pomiri s stricem. Jožef je vedel, da je imela babica denarje, in ni verjel, kar je pravil oče o tatovih.

"Jaz in Nejče bova prosila za pomirjenje, vidva z Jankom pa za materino dedščino," je govoril Milki in načrt je bil dognan.—

Kmalu potem je pridrvil Jernej Zoran neko popoludne kakor besen iz trga domov. On in konj sta bila potna, kakor bi ju potegnil iz luže, in težko je določiti, kateri je bil huje zasopljen. Jernej je hlastno izročil konja hlapcu, sam pa je hitel pod streho; tam se je mudil nekaj minut, potem pa prišel v hišo bled in prepaden ter govoril naglo in strastno:

"Ali ni bilo še nikogar tukaj?"

Domači so ga gledali, kakor da jim je zastavil vprašanje v kitajskem jeziku.

"Ali ni bil Andrej pri nas, ko mene ni bilo?"

Molče so se mu umikali in še radovedneje pričakovali, kaj pové gospodar. Začel je mirneje in svobodneje dihati in tudi mirneje govoriti s prisiljenim nasmehom:

"Kaj ?Kaj sem slišal v trgu? — Da mi bo ukazal, če ni že — preiskati hišo zastran materine zapuščine; ha, ha! — Kakor bi bil jaz tat ali pa samogoltnik, ki bi hotel imeti dvojno deščino: svojo in njegovo! — — Čakaj, Andrejče! Tudi to ti zaračunam! Lakota lačna! Brrrr . . . kako je mrzlo!"

Jožef je očeta čudno pogledal, zakaj toži o mrazu, ko vendar zunaj mogočno pripeka julijevo solnce. Zvečer pa je oče tožil, da ga boli glava in bode na strani. Skuhali so mu črno kavo in kamilic. Zjutraj ni mogel vstati, potil se je in govoril, da ga mrazi po vseh udih.

Domača zdravila niso zadostovala. Poslali so po zdravnika, ki je trdil ,da se bolezen še ni popolnoma razvila, vsekakor pa treba največje pozornosti; prehlad je hud in žila bije kot kovaško kladivo.

* * *

"Ne, ne, — Andrej — Andrejče, ne, — ne boš," je klical bolnik hlastno in s hropečim glasom, pretegnil se in globoko vzdihnil.

"Še so v nezavesti," je dejala Milka.

"In kličejo našega očeta," je boječe zašepetal Janko komaj čakaje, da se oddalji iz neprijetnega zraka. — "Pojdem po očeta!" S tem klicem je ostavil bolnika in družbo; odšel je tako naglo, da ga nihče ni utegnil poklicati.

"Še so slabi; Bog pomagaj!" vzdihnila sta Jožef in Nejče.

Milka je molčala in stopila bližje k postelji, da je mogla onima pomagati, zakaj bolnik se je krčil, zvijal in premetaval, da bi bil takoj razodet, ko bi ne držali odeje. Jožef je žalostno pogledal zaripljeno rdeče lice očetovo; Nejče pa, ki ni slutil nikake nesreče, je šepetal Milki:

"Ali še znaš, kako boš prosila?"

"Znam; pa ti?"

"Tako-le: Ljubi ata. Mi se imamo radi. Dajte Andrejevim denarje naše stare matere; saj pravijo vsi, da ste jih skrili. Dajte, ata!"

"Ne smeš tako!"

"Jožef me je naučil, mene in Janka."

"Vode, vode!" poklical je bolnik, zmečkal rob rjuhe in delal, kakor da zajema s periščem vodo iz posode. Težko je sopel, in v prsih mu je hreščalo kakor v gozdu, ko pada ivje z dreves.

Jožef je zmešal malinovca v vodo in podal očetu, ki ga je motno pogledal, motno tudi okoli po sobi ter vprašal hripavo:

"Kje sem, — kje pa sem?"

Jožef mu je odgovoril, a bolnik ga ni poznal; mladeniču so se zasvetile solze v očeh in bolestno je pogledal očeta.

Zunaj so odmevali koraki; v sobo stopi Andrej Zoran, za njim Janko. Mirno se je ozrl po sobi, mirno tudi v bolnika ter vprašal tihoma in dvomljivo: "Ali me je res klical?"

"Res; pa ne poznajo nikogar."

"Morda bo mene!" je odgovoril Andrej in stopil k postelji.

"Kako je, brat, kako?"

"Mmm . . . saj sem rekel, da zaprite okno, skozi okno bodo prišli. Kdo je tukaj?" — pokazal je starejšega sina.

"Stric so pri nas, ata!"

"Ti—i—i!" — Bolnik mu je zapretil s prstom, sklonil se v postelji in plašno pogledal okoli sebe.

"Jožef, Jožef! Toliko ljudi! Kdo so ti ljudje, Jožef? — Mmm . . . . Ti! — —" s prstom je pokazal Milko in jo motril osorno z očmi.

"Jaz sem — Milka — stric —"

Jožef jo je pogledal, češ: sedaj je čas, sedaj govori.

"Stric, prosim za— ded—ščino — —" Dalje ni šlo.

"Kaj si ti?, je prašal Janka.

"Jaz, stric, tudi prosim — dedščino; saj vemo da — da — ste jo vzeli."

Vsi so dečka pogledali neverno in boječe; bolnik se je zganil; Janko je povedal preveč. Jožef je hotel stvar popraviti:

"Mi se imamo radi, ata! Zakaj bi se sovražili in tožili in bi slednjič morali vi plačati — —"

Andrej Zoran ni vedel, kaj namerava Jožef, oče pa ga ni poslušal; oči so se mu zabodle tja v kot, kjer je stal Andrej.

"Ti, ti, kaj delaš ti v kotu?"

"Tvoj brat sem, Jernej, tvoj brat — —Nič hudega, nič — — saj si me klical. — Počivaj, umiri se, Jernej — vse bo dobro — —"

Strahoma je prenehal; bolniku so se prsa dvignila kakor volu, z rokama je vil krčevito in brcal z nogama odejo raz sebe; kri mu je šinila v glavo, da mu je obraz kar očrnel; prhal je in hropel, kakor nadušljiv konj . .

"Uh, uh! Hudiči so prišli po denarje, Jožef! Saj sem rekel, da zaprite okno. Ali jih vidiš? — Vidiš Jožef! — É, Jožef, ti me ne maraš — e, Jožef! Vsi ste proti meni. Uh, uh! Zapri okno! Vse nam bodo pobrali, vse ,vse, te lakote, Jožef pahni, udari! Uh, uh! . . . moram sa—a—am — — —"

Dvignil se je z vso silo, da je zaškripala postelja, stegnil obe roki ter zapretil s stisnenima pestema dozdevnemu sovražniku in škrtal z zobmi:

"Mo—ja— je, mo—ja ded—šči—na . . .brrr. . . Uuh, uh! Moja pr—sa! — Ne boste i—me—li—ded—ščí—ne, vi . . .oh, kako boli—i—i".

Zagrabil se je za prsa z obema rokama, da so se prsti udrli skozi srajco v kožo, iz ust pa mu je bruhnila kri. Omahnil je nazaj na posteljo, okrvavljeno, mokro.

Janko je zbežal iz sobe, kolikor so ga nesle noge; ostali so obstopili posteljo.

Za nekoliko trenutkov se je bolnik zdrznil, odprl oči, iskal nekoga ž njimi, odprl usta—a besede ni bilo iž njih, samo okrvavljen jezik je momljal nerazločne glasove; Jernej Zoran je stegnil roko, kakor bi jo komu ponudil v slovo — morda v spravo, pa so zastala prsa, osteklenele oči, otrpnele roke, razklenile se čeljusti; tam v kotičku levega očesa se je utrnila drobna solzica — znak, da Jerneja Zorana ni več.

"Bog mu bodi milostljiv!" je zdihnil Andrej, stopil bližje in zatisnil bratu oči.

"Mislil je, da sem prišel po dedščino, pa se je razjezil."

Milovalno je pogledal Jožefa in Nejčeta, ki sta ihtela ob očetovi postelji; tudi Milka je brisala solze.

"Tako naglo, tako naglo," tarnal je Jožef. "Milka, vidiš, kaj smo desegli s prošnjami? O, moj oče, moj ljubi oče! Ko bi bili vsaj spravljeni z Bogom . . . "

Kmalu se je nabralo v sobi več sosedov in sosed, ki so odprli okna, da je prišlo v sobo več svetlobe, iz sobe pa neprijeten duh po zdravilih, potu, izhlapevajoči krvi in po smrti. Pohvalna pisma in tablice po stenah so zamenjali s podobami svetnikov.

Jedno uro pozneje je že stal na sredi visok oder, na njem pa počival črno oblečen mož z molkom in križcem v rokah; kri mu je še silila na očrnele ustnice. . .

Dve uri pozneje je prišel mizar, pomeril rakev Jerneju Zoranu ter šel z Jožefom pod streho izbirat les za-njo; tam med deskami sta dobila skrito vrečico — dedščino. . . .Jožef jo je vzel in spravil; bilo je še vse.

Ko so minili prvi dnevi po očetovi smrti, jo je pokazal s tožnim licem stricu, rekoč:

"Za tele se je potezal moj oče, pa kaj je dosegel?" in z desnico dal stricu vrečico z denarji.

Andrej Zoran je tihoma vzdihnil, sedel za mizo, odvezal vrečico in jel deliti dedščino za-se in pokojnega brata. Ne, brat je že prejel, — ali drugačen delež pri Bogu.

V obe družini se je naselil mir, in ljudje niso več govorili o nebratskih bratih; le deleža, kakoršnega je dobil Jernej Zoran na mesto dedščine, so se spominjali še dolgo, dolgo v Mali in Veliki Dolini.

AMERIŠKE VESTI.

VELIK POŽAR.

Minneapolis, Minn., 12. febr. — V štirinadstropnem Kenwood hotelu na Henepin Ave. in 12. cesti je nastal danes proti jutru iz neznanega vzroka velik ogenj, ki je poslopje do cela uničil. V hotelu je bilo to noč registriranih 76 gostov, od katerih je do smrti ponesrečilo najmanj 20, ostali so pa več, ali manj obžgani.

Dasiravno je došlo takoj na lice mesta več oddelkov ognjegascev in policije, se ni zamoglo dati nesrečnikom prave rešilne pomoči, ker so prenaglo zajel, plameni vsa nadstropja hotela. Mnogo izmed gostov je poskakalo na tla še predno so bili ognjegasci na svojem mestu ;prav vsled tega bo zelo težko dognati natančno število do smrti ponesrečenih žrtev.

70 LETNICA T. EDISONA.

Orange, N. J., 11. febr. — Danes je obhajal znani izumitelj Thomas Edison svojo 70. letnico. Tem povodom so mu priredili njegovi uslužbenci, 2000 po številu sijajen banket. Edison je dobil številno brzojavnih čestik iz vseh delov naše Unije, tako tudi eno od preds. Wilsona.

FRANCISCO VILLA.

New York, N. Y., 12. febr. — Nek osobni, tu živeči prijatelj brata zloglasnega mehiškega bandita Francisco Villa je dobil te dni iz Mehike poročilo, da zbira sedaj Villa svoje čete v bližini mesta Bustillos v državi Chihuahua. Njegova skupna armada šteje 25.000 mož, ki ima še na razpolago 30 topov in 75 strojnih pušk. Villa je sedaj zavzel vse one kraje, katere je ostavil ameriški general Pershing. Poleg tega ima Villa v službi tudi 15 zdravnikov in 56 bolniških postrežnic; za transportacijo ima pa na razpolago 37 lokomotiv in 70 železniških vagonov.

[illegible] ve in [illegible].

(Nadaljevanje.)

Prošnja za naturalizacijo.

(Petition for Naturalization).

— — — sodnija v — — —

V zadevi prošnje — — — da bi se mu dovolilo državljanstvo Zedinjenih držav ameriških.

Sodniji — — — —

Prošnja — — kaže udanostno:

Prvič. Moje polno ime je — —

Drugič. Moje bivališče je štev. — — — cesta, mesto — — — v distriktu)

v državi — — — — —(teritoriju,

Tretjič. Moj poklic je — — —

Četrtič. Jaz sem bil rojen dne — — — — — v — — — —

Petič. Jaz sem se izselil v Združene države iz — — dne, ali približno dne — — — — leta A. D. — — — in sem dospel v pristanišče — — — — v Združene države na parniku — — — —

Šestič. Jaz sem naredil izjavo postati državljan Združenih držav dne — — — meseca — — — — leta — — — v — — — pri — — sodniji v — — —

Sedmič. Jaz sem — — — oženjen. Ime moje žene je — — — — Moja žena je bila rojena v — — in stanuje sedaj — —. Jaz imam — — — otrok. Imena teh, in datum in kraj rojstva in sedanje bivališče vsakega posameznega otroka je kakor sledi — — — —.

Osmič. Jaz nisem nesomišljenik ali nasprotnik organizirane vlade jaz nisem član ali v zvezi s kako organizacijo ali skupino oseb, ki učijo nasprotna načela organizirane vlade. Jaz nisem poligamist in tudi ne verujem v izvrševanje poligamije (mnogoženstva). Jaz se strinjam z nauki konstitucije (ustave) Združenih držav in je moja trdna volja postati državljan Združenih držav ter poopolnoma in za vedno odpovedati se podaništvu in zvestobi kakega tujega princa, potentata, državi ali oblasti, osobito se odpovem — — — kojega sem sedaj podanik (državljn); tudi je moj namen ziveti za stalno v Združenih državah.

Devetič. Jaz sem zmožen govoriti angleški jezik.

Desetič. Jaz sem nepretrgano živel v Združenih državah ameriških najmanj 5 let pred dnevom vložitve te moje prošnje in sicer od — — — leta —A. D. — — in v državi — — — (teritoriju, distriktu) najmanj leto dni pred časom uložitve te moje prošnje in sicer od leta — A. D.

Enajstič. Dosedaj še jaz nisem predložil (naredil) nikake prošnje za pridobitev državljanstva ne pri tej ne pri drugi sodniji. (Jaz sem vložil prošnjo za državljanstvo pri — — — sodniji v — — — —. Ta prošnja je bila pa zanikana, ali odklonjena iz naslednih vzrokov, kakor sledi — — te ovire in ti vzroki so bili pa sedaj odstranjeni..)

Kot del te prošnje prilagam zraven svoj prvi papir in certifikat departmenta za delo, kakoršnega se postavno zahteva. Na podlagi tega polaga vaš prosilec prošnjo, da bi se mu dovolilo državljanstvo Združenih držav ameriških.

Datum —. Podpis prosilca —.

— — — S. S.

— — — izjavlja pod prisego, da je on prosilec naveden v tej listini, da je to prošnjo prečital, da razume vsebino te prošnje, da je isto sestavil iz lastnega nagiba in vednosti in da smatra vse tu označene točke za resnične ter pravilne.

Podpisano in zapriseženo v moji prisotnosti danes, dne — — — l. — — A. D.

— — — — —

(Pečat.) klerk — —sodnije.

Zaprisežena izjava.

Zaprisežena izjava prič.

Sodnija — — —

V zadevi prošnje — — — — za pridobitev državljanstva Združenih držav ameriških.

— — — — S. S.

— — — — poklic, — — stanujoč na — — — v — —

— — — — poklic, — — stanujoč na — — — — v — — — —

vsak izmed teh pravilno zaprisežen izjavlja, da je ameriški državljan, da pozna osebno — — — — gorinavedenega prosilca, da je dotičnik res neprestano živel v Združenih državah ameriških najmanj 5 let in pred dnevom vložitve te prošnje v državi — — — let — — —. Potrjujem, da je ta prosilec meni osebno, poznan, da je dotičnik mož lepega, nravnega življenja, da so mu znane glavne točke konstitucije Združenih držav in da je po moji sodbi ta prosilec sposoben in vreden postati državljan Združenih držav.

Podpis prič: — — —

— — —

Podpisano in zapriseženo v moji prisotnosti danes, dne — — — leta devetnajststo in — —

(Pečat.) — — — — —

Uradni naslov klerka.

Naturalizacijski certifikat.

(Certificate of Naturalization)

Številka — — —

Zvezek knjige — — stran — —

Podpis lastnika te listine.

— — — — — —

Osebni opis lastnika listine: starost — —; visok — —; polt — —; vidna znamenja — — — Ime, starost in bivališče žene — — —; imena, starost in bivališče nedoletnih otrok — — — — — — — — — S. S.

S tem se dokazuje, da je pri — zasedanju — — — sodnije v — — vršečem se dne — — leta A. D. — ki je bil pred njegovo (njeno) naturalizacijo podanik ali državljan — — — — da dotičnik sedaj stanuje na — — — št. ceste — — v mestu — — — državi (teritoriju, distriktu) — — — —naredil prošnjo za državljanstvo Zdruzenih držav ameriških glasom tozadevnih določb in postav da je sodnija pronašla, da je prosilec resnično živel neprestano pred vlogo te prošnje v tej deželi, da namerava prosilec ostati za stalno v Združenih državah, da je v obče zadostil vsem tozadevnim postavnim določbam, da je bil torej opravičen do tega pripusta, — se torej s tem naroča po označeni sodniji, da se mu (ji) dovodi državljanstvo Združenih držav ameriških.

V spričbo tega je bil pritisnjen sodnijski pečat na to listino danes dne — — leta — — A. D. in — — leta Proglašenja neodvisnosti.

(Pečat.) — — — — — —

Uradna označba klerka.

Odrezek naturalizacijskega certifikata.

Št. certifikata — — —

Ime — — — — — starost — —

Knjiga in stran prvega papirja —

Knjiga in stran prošnje — — —

Ime, starost in bivališče žene —

Imena, starost in bivališče nedoletnih otrok — — — — — —

Dan izdaje, knjiga — — stran

Podpis lastnika — — — —

(Dalje prihodnjič.)

Eno uro na primorskem opazovališču.

Zarana, ko se je jutranja svitloba še dvigala, smo odšli k opazovališču. Opazovalna stališča leže vrhu gore, vkopana v kamenito zemljo. Na pol poti smo približno. Ob tem času začno navadno delovati laške baterije. Mladi desetnik, ki je od naše artiljerije — bil je zraven tudi v Belgiji — nam pripoveduje o salvah brzostrelnih topov, ki stoje po 12 in 16, v dobro kritih postojankah doli pri Zagraju, Gradiški in Zdravščini, o težkih topovih in o topovih na oklopnih avtomobilih.

"Imeli smo ogenj," pripoveduje, " res, čisto strumno se je delalo pri obleganju in naskokih gori v belgijski deželi. Imeli smo sovražni brzi ogenj, sami smo udrihali, toda pri moji veri, tam gori je bil veter, kar je tukaj vihar. Kar se je gori postreljalo v enem tednu, razmečejo Lahi v enem dnevu na stelske jarke in planote. Že zjutraj začno. . ."

"Za kritja!" zakriči nenadoma in skoči za skalo, mi pa za njim.

Ogenj se začenja, Italijani so vstali!

Počasi, drug za drugim se plazimo sključeni, deloma po trebuhu, ob skalah navzgor. Šrapneli priskačejo v jasno jutro kakor divji kozli, časih cela čreda, čuti je kakor lajanje, in kroglje polnivke se bobneč vsipajo po kamenju. Potem se zopet pojoč in rjoveč zaje v zemljo granata, da se zdi kakor bi trepetalo kamenje. Počasi, odpočivajoč si, spemo dalje. Ta del, po katerem gremo sedaj, je cel dan obstreljevan, kosi izstrelkov leže naokrog, so zapičeni v zemljo. In v vednem ognju gre naša pot. Potem zopet udari granata v skalno steno pred nami, da se razpoči in kamenit dež brenči zamolklo skozi zrak. Ostanemo. Desetnik se ozre naokrog, čisto miren je, pleza dalje. Čez eno uro smo gori na pobočju, še kos do prekopa. Počivamo.

"Tako, to je bilo majhno, tiho streljanje. Kadar se pripravlja k naskoku, greš sredi med kamenjem, razstreljeni kosi in kroglami!"

V prekopu. Močno, več tramov leži zgoraj v kupu kamenja. Prostora za osem in deset mož. V stališču baterijski obveščevalci, telefonisti. "Če je tako kakor sedaj, se lahko brez skrbi dvigne glava izza jarka in opazuje z daljnogledom," pravi po pozdravu nadporočnik težke havbice. "Sedaj ne streljamo. In dali so nam daljnogled in zemljevid. Najprej opazujemo po periskopu, potem gremo ven, ležemo in obveščevalni častnik vodi naše poglede po italijanskem bojišču. Cvetoča pokrajina z majhnimi valovitimi griči, s potoki in gozdiči; malimi vasmi v zelenju, belimi mesti; goljavami in belimi cestami. Tesno pod nami, dve- do tristo metrov Soča s svojimi vrbami, drevoredi, cipresnimi skupinami. Železnice, železniški nasip, za katerega se vrše tako vroči boji, in potem višje gori naši strelski jarki,stisnjeni v zemljo, v kamen, vodo, razstreljeni in razcefrani. Nad jasami prednje straže, patrole in dalje zadaj rezervne postojanke. Tam nekje stopa v ospredje gora, tam leži Novigrad. Častinik nam pokaže kotanje, v katerih se giblje pehota. Rmeni, čudni zidovi.

S peskom napoljene vreče, zadaj pionirji italijanske pehote.

Zadaj zunaj se na belem stolpu vidijo težki učinki strelov; v njem so bili obveščevalci in svitometi. Spodaj gostilna, v kateri je naša granata zasačila gospode častnike pri obedu.

"Mojsterski strel skozi okno. Pojedina, veste!" se smehlja častnik.

Iznenada vzklikne: "Ali vidite sivi avtomobil tam doli na beli cesti? Sedaj se je skril za drevjem. Pokazati se mora ondi, kjer se začne drevored. To je oklopni avto z "revolverskimi topovi." Pazite, kako delajo. Toda čakajte, lopovi!" On javi, drug častnik že daje povelje. Po baterijskem telefonu k topniški postojanki.

"Povelje! Stran — smerni lok — libela — prvi strel!" prihaja od spodaj gor. Oklopni vlak je med tem prišel iz zelenja, se ustavil na cesti in v istem trenotku, ko je bil pri prvi izmed desetih salv, je dobil udar, da se je s treskom odprla v njem vrzel ter se je zvrnil v stran. Tam je obležal. Začudeni in polni veselja smo opazovali vse to. Dober avstrijski strel! Potem nam je gospod pokazal še ospredje korakajoče italjanske rezerve, majhne oddelke tovornih živali in ustni ogenj vedno češče in hitrejše delujočih baterij. In čisto na levo togi balon, ta klobasi podobna oblika privezanega balona pri Tržiču, ki je moral končno tudi verjeti avstrijskemu ognju.

Ležali smo gori. Pokrajina je tiho razprostirala svoja polja, travnike, pašnike in poljane, belo so se solnčile vasi, tenki in svitli zvoniki so kazali v nebo, na katerem je jasno in bliščeče ležalo poletje. Čisto daleč se oglasi brnenje. "Aeroplan", pravi eden gospodov in pokuka ven. Še enkrat preletimo z očmi pobočje pri Zagraju, Zdravščini, Gradiški, Griže Brdo in gori proti Novem gradu, to podočje, za katero se vrše tako vroči,zgodovinsko veliki boji. V strelskih jarkih, ki so jih bili ponoči zopet popravili, leži infaterija. Doli ob Soči je videti posamezne Italijane. Od nekod prihaja štajerska pesem. Od druge strani se oglasi visok ogrski napev. Morali smo iti. Delo se je zopet začelo. Baterijski poveljniki opazujejo, telefonist daje dalje povelja. Lezli in krili smo se ob zidu navzdol; še enkrat prisrčno slovo, besede prisrčnih želja. Baterije so že začele streljati. Počasi, strel za strelom. Ustni ognji na oni strani so potihnili. Aeroplan je bil zletel čisto dol pri Tržiču gor na planoto, obrambni top je jasno zadel, skočil in zavpil gori poti njemu. In tedaj ga je vrglo nazaj, da je ravno še gladko doseči svoje čete.

Upokojitev francoskih generalov.

Francoski minist. predsednik general Lyautey je odredil s 1. januarjem t. l. upokojitev 11 francoskih generalov. Ti so bili prestavljeni iz stalne armade v rezervo. Vsi ti generali so se dosedaj borili ob reki Somme in blizu Verduna. Na njih mesto so imenovani bolj mladi generali.

Pametno vprašanje.

Star snubec: Imam lepo posestvo brez dolga, dosti denarja in s svojo prvo ženo sem preživel v miru petintrideset let . . . ali me hočete vzeti? — Mlada gospodična: "Ali nimate nobenega sina?"

ZAKAJ?

Bi podpirali tuje trgovce, kadar imate med seboj svoje rojake, ki Vam postrežejo z istim, ali boljšim blagom po enakih ali nižjih cenah kakor drugi..

Največje in najstarejše slovenske vinske trgovine v Chicagi je lastnik **FRANK JURJOVEC**, kateri spreša vsalo leto na tisoče galon vina iz najboljšega grozdja.

Za pristnost vina jamčim.

Pošiljam vino izven Chicage v sodčkih po 15 in 50 galon.

Pišite po cenik.

POSILJAM DENAR

v staro domovino in na vse strani, točno, redno in **POPOLNOMA ZANESLJIVO** po **NAJNIŽJIH** cenah.

Rojaki, ki želite svojcem v stari domovini pomagati v teh groznih časih, sedaj se Vam nudi najlepša prilika za to, ker so krone tako poceni.

100 Kron velja samo $13.00..

Ako želite poslati denar potom brezžičnega brzojava, pridenite še $4.00 za naslov.

Sprejemam naročnino za list "Glas Naroda".

Izdelujem pooblastila in vse druge notarske listine.

Ako imate namen kupiti v Chicagi, ali osobito v naši slovenski naselbini kako hišo ali loto, ali da imate isto namen prodati, oglasite se pri meni in boste dobro postroženi.

Svoji k svojim!

FRANK JURJOVEC,
1801 W. 22nd Street,
Chicago, Ill.

Dr. Martin J. Ivec
Slovenski zdravnik

Physician-Surgeon

Vrhovni zdravnik K. S. K. J.

900 N. Chicago St.
Corner Clay St.,
JOLIET, ILL.

Urad zraven slov. cerkve.

Uradne ure: 10—12; 2—4; 7—8.
Chicago telefon: 4295.
Dom 2192 L.

Znati se mora.

Lansko poletje se je nekega dne peljal z avtomobilom E. Harrison, ml., sin znanega milijonarja proti Indianapolisu, Ind. Blizu Bass Lake se mu naenkrat voz ustavi v neki precej globoki cestni luži, iz katere ni mogel z avtomobilom dalje.

Čez par minut zatem prižene po cesti mlad deček dva vprežena konja in vpraša neznanega gospoda, če hoče, da mu pomaga s konjema iz zadrege.

— "Koliko pa računaš zato?"

— "Tri dolarje."

Po dovršenem delu in plačilu je mladi Harrison še dečka vprašal:

"Ali veliko avtomobilov na ta način dnevno izvoziš?"

— "Povprečno 12 na dan," mu je odgovoril farmerski deček.

— "Ali tudi ponoči delaš?"

— "Da, gospod. Ponoči pa vozim vodo v ta jarek, ali v to lužo.'

— Tableaux!

Denar naložen pri nas je varno shranjen.

Priporočamo se Slovencem, da ulagajo denar pri nas bodisi na čekovni ali obrestni račun in jim zagotovimo vselej kulantno postrežbo.

Plačujemo po 3% obresti na denar uložen na obrestni račun.

Mi podpiramo Slovence in se torej tudi priporočamo njihovi naklonjenosti. Pri nas lahko nalagate denar če živite v Jolietu ali pa v katerem drugem kraju Združ. držav.

Dva člana K. S. K. Jednote sta naša dolgoletna uslužbenca: g. Jos. Dunda, predsednik nadzornega odbora K. S. K. J. in g. Jos. F. Skrinar.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav.

Pošiljamo denar v staro domovino zanesljivo in po najnižjem kurzu. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer so vedno varne pred ognjem in tatvino. Izdajamo menjice na vse kraje.

Poslopje, v katerem so naši uradi je lastnina te banke.

Naša banka je depozitni urad za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $300,000.

Dolžnosti uradnikov društev in podpornih organizacij.

Vsak uradnik društva se ob času nastopa svojih uradniških dolžnosti zaveže ali s častno besedo ali celo s prisego, da bode deloval kot taki uradnik za napredek organizacije v vsakem oziru. In mnogo je takih, kateri ostanejo svojim obljubam zvesti, in drugi so zopet taki, da pravijo: kakor so moji predniki delali, tako bodem delal tudi jaz!

To ni nikakor prav, in sicer vsled tega ne, ker ima novi uradnik mogoče veliko boljšo tozadevno priložnost kakor jo je imel pa njegov prednik, posebno še pri obrestovanju društvenega denarja, ker, če lahko istega vložite na 5% ali 6% obresti, je boljše nego, da bi ga uložili samo na 3% obresti; to je vaša dolžnost, da tako storite. Če morda ne veste, kam bi društveni denar nalagali tako da bi se obrestoval po 5% ali 6%, v takem slučaju se obrnite na tvrdko

ELSTON & CO.,
39 So. La Salle St., Chicago, Ill.

Omenjena tvrdka je občeznana kot poštena in zanesljiva, ter ima vedno na razpolago dosti vrednostnih obveznic (Bonds) za katere so odgovorne ne samo omenjena tvrdka, ampak tudi davkoplačevalci in posestniki različnih mest, vasi, držav, občine ali šolskih okrajev, ali kake velike korporacije. Najboljši dokaz naše trditve je ta, da še nikoli ni nobeden zgubil nobenega denarja pri nakupu takšnih obveznic. Iste se tudi lahko vsak čas zamenja za gotov denar. Zatorej kadar imate pri društvu svoto $100.00 ali več, obrnite se na nas in mi vam bodemo z veseljem postregli na ta način, da se bode vaš denar dobro obrestoval.

Priporočamo se vam s spoštovanjem

ELSTON & CO.,
39 So. La Salle St., Chicago, Ill.

Novice iz stare domovine.

Smrtna kosa.

V Št. Juriju pod Kumom je umrla gospa Fani Pečnik, rojena Stopar, nadučiteljeva soproga, v cvetoči dobi 22 let. Ranjko so prepeljali v Šmartno pri Litiji, kjer je bil 12. decembra pogreb.

V Svibnem pod Kumom na Dolenjskem je dne 14. decemb. 1916. umrla znana posestnica Uršula Povše, v visoki starosti 70 let. Pokojnica zapušča doma razen treh hčera in dveh sinov tudi v De Pue, Ill. v Ameriki enega sina Alojzija.

V tržaški mestni bolnišnici je umrl Slavoj Škerlj, znan vrl delavec organizacije narodnega delavstva v Trstu in Ljubljani. Trudil se je in boril ter deloval kjer je mogel in kolikor je mogel, živel v načrtih in ves gorel za blagor slovenskega delavca. Segal je tudi na polja, na katerih mu je manjkalo predpogojev za delovanje, nazadnje pa se je povrnil k svojemu krojaškemu poslu. Po kratki bolezni se je rešil življenja, ki mu je le malokdaj kazalo prijazno lice.

V begunskem taboru v Wagni pri Lipnici na Štajerskem je umrl Ivan Kaneler, posestnik in trgovec iz Solkana pri Gorici.

Požar.

Posestniku Matiji Gešlju v Dobliču pri Černomlju je zgorelo poslopje, seno in slama; škode je nad 8000 kron.

Iz Mirne na Dolenjskem.

Od nas se v javnosti pač malokdaj kaj sliši. Pravde so jenjale, ker je sedanji župnik jako mirna in odlična oseba. Imamo prav mnogo pribežnikov, večine iz Dornberga pri Gorici. Reveži so. Tu je tudi nad 500 ruskih ujetnikov, 120 parov trenskih konj in nad 200 vojakov. Sekajo lesovje v graščinskem gozdu. Po prijazni vasici je tedaj vse živo, hlevi polni živine. Seveda tudi neznosna draginja. Trgovcem že pojema besednjak o vzrokih za navijanje cen. Kmalu že ne zadostuje kupnina enega telička za par šolarčkovih čevljčkov. Kart za sladkor dovolj, ali sladkorja nič, ne kave, ne cikorije, ne olja, še prav posebno pa nič petroleja, ali saj nihče ga ne proda samo za denar, marveč poleg še jajčkov, pšenice, špeha itd. Govori se, da so našli v zidanici nekega trgovca skritega mnogo sladkorja in petroleja. Petrolej je prenesel v steljo in ker ga klujb temu ni hotel prodati, so mu ga vaški fantje dvakrat zvalili na cesto in spustili so mu ga končno — v potok. Zelo redka kazen.

Prijatelj ljudstva.

Ob smrti dvornega svetnika Fr. Hubada pišejo iz Idrije: Smrt tega odličnega slovenskega šolnika nas je globoko pretresla. Saj si je pokojni Hubad pridobil mnogo zaslug za podržavljenje naše realke. Bil je našemu zavodu zaščitnik in pošpeševalec, kakršnega se nismo imeli razen njega. Vsako leto je prihajal v naše mesto in se je med nami počutil čisto domačega. Slava njegovemu spominu!

Poset.

Deželni predsednik grof Attems je posetil 11. decembra ljubljansko prvo gimnazijo v spremstvu deželnega šolskega nadzornika dr. Bezjaka ter prisostoval pouku v vseh razredih zavoda.

Ljudskošolske vesti.

Učiteljska kandidatinja Frančiška Baraga je nameščena za suplentinjo na Brezjah.

Matija Lavrenčič, nadučitelj v Št. Petru pri Gorici, je dobil suplentsko mesto na šestrazredni ljudski šoli na Viču.

Zboljšanje učiteljskih plač in pokojnin.

Korespondenčni urad poroča, da so se učnim močem srednjih in nižjih državnih učnih zavodov enkratni plačilni izbolški, dovoljeni lani, priznali spet za eno leto.

Goriška učiteljišča.

Namestnik baron Fries-Skene je poveril vodstvo zaposlovanih tečajev goriških učiteljišč v Trstu profesorju goriške slovenske gimnazije dr. Karlu Pirjevcu.

Neresnična vest.

O goriškem odvetniškem kandidatu dr. Goljevščku se je bila raznesla vest, da je padel na kranjskem bojišču. Vest ni resnična. Dr. Goljevšček se nahaja še vedno zdrav na bojišču.

Ranjen na bojišču.

Glavni urednik in izdajatelj "Polaer Tagblatta" rezervni stotnik Hugo Dudek je bil na bojišču težko ranjen in se nahaja sedaj v nekem ogrskem kopališču.

Iz srbskega vjetništva v Italiji.

Znano je, da se nahaja komenski rojak podpolkovnik Friderik Kovačič ("Ivano") v srbskem vjetništvu v Italiji. Svoječasno je bil v Srbiji ranjen v boju proti Srbom in tako je prišel v vjetništvo. Srbi so ga spravili v Niš in od tam kasneje v Italijo, in sicer v Muro Lucano, v provinciji Potenza, na otoku Asinara. Tam se nahaja več avstrijskih vojakov in med njimi tudi komenski učitelj Adam Sardič, ki je iz Proseka doma. Podpolkovnik Kovačič se je že večkrat oglasil iz vjetništva, dopisujoč Antonu Lebanu, šolskemu ravnatelju v pokoju v Komnu na Krasu. Večina teh poročil je bilo objavljenih v tržaški "Edinosti." S tem poročili je prišel podpolkovnik v stik s svojimi prijatelji in znanci ter se je zopet oživelo staro prijateljstvo. Te dni je podpolkovnik zopet pisal Lebanu. Omenja med drugim: Srčna hvala za Vaše ljube dopisnice in za pismena poročila! Žal, da je odgovarjati težko, ker rabi pismo ali dopisnica do Vas 4—6 tednov in baš toliko časa nazaj. Nam se tukaj prav dobro godi, časi izlakotenja in črevesnih šibkosti so popolnoma minuli in se tukaj dobro ohranjamo. Kako rad bi Vam g. ravnatelj, pisal o svojih doživljajih in vtisih v Nišu, a žal, to se ne sme zgoditi; po vojni Vam izročim svojo "Dnevno knjigo", ki jo boste lahko porabili za mnoge podlistke v časopisih. Veseli me slišati, da se Vam kljub vojne hrane še dobro godi in da doprinašate potrpežljivo težke in hude vojne čase. Bog Vas čuvaj tudi od zgoraj! Končno vam še omenim, da tukaj pijemo ognjena južna vina po 1.20 lir liter. Sprejmite moje srčne pozdrave!" Poročilo je bilo oddano v Muro Lucano 10. oktobra in je došlo naslovljencu v roke 30. novembra. Rabilo je tedaj do cilja 50 dni.

Dopisovanje z vojnimi vjetniki v Rusiji.

Oskrbovalni komite Rdečega križa za vojne vjetnike naznanja naslednje: Neki častnik iz Perovska, okoliš Syr-Darja (v osrednji Aziji), je pisal svoji družini, da se v smislu neke nove odredbe beseda "Turkestan" ne sme več rabiti pri naslovih na vojne vjetnike in da se takšne korespondence eventuelno uničijo. Uradnega potrdila o tem še ni, vsekakor pa se že sedaj priporoča, da se mesto označbe "generalna gubernija Turkestan" rabi raje označbi „okrožje" oziroma "provinca" in sicer: za okraje Kasalinsk, Perovsk, Turkestan, Avlje-Ata, taborišče Trojki, Taškent, Petro-Aleksandrovsk, označba: okrožje Syr-Darja; za kraje Aelksandrovsk, Fort Krasnovodsk, Kisil-Arvat, Čikišljar, Ak-Tepinsk, Seras... označba: Merv; Tedsen, Seras... označba: Transkaspiško okrožje; za kraje: Buhara, Kagan, Čarčui označba: provinca Buhara; za kraje Hodshen, Golodnaja, Step, Džisak, Kata Kurgan, Samarkand, Ura-Tjuba, Černajev označba: Samarkandsko okrožje; za kraje Kokand. Skobelev, Namangan, Andišan, Oš označba: Fergansko okrožje; za kraje Kopal, Pišpek, Vjernyj označba: Sjemirječensko okrožje. Glede označbe mesta Turkestan se ni nič omenilo; bržkone se nanaša prepoved samo na "generalno gubernijo Turkestan."

Padel je

na rumunskem bojišču rezervni četovodja Adalbert Ivančič, doma iz Deskel na Goriškem, iz znane narodne in spostovane družine. Bil je zadet v pljuča. Pokojnik je bil mirnega, blagega značaja in zvest pristaš napredne stranke.

V ruskem vjetništvu se nahajajo po poizvedbah, došlih informacijskemu uradu v begunskem taborišču v Wagni: Andrej Silič iz Št. Petra, 24 let star, v Čembarju, gubernija Pensa; Fran Škarabot iz Šempasa, 23 let, v Harkovu; Fran Škarabot iz Šempasa, 24 let, Peropavlovsku; Andrej Rožen iz Ocizle-Klanec, 32 let, v Harkovu.

Svojemu možu

je bila poslala neka Dalmatinka raznih reči, za katere je prosil. Dobra žena je menila, da je mož gotovo dobil poslane reči, zla čez dolgo časa je prišla pošiljatev nazaj z opazko, da je mož odpotoval dalje. Žena je žalostna odprla ovoj in v njeno veliko presenečenje sta skočili iz skoro praznega ovoja dve veliki podgani.

V vojni padli člani avstr. parlamenta.

"Obzor" poroča: Odkar se je začela evropska vojna, je padlo 35 avstrijskih državnih poslancev na bojišču in sicer 7 nemških nacionalcev, 5 nemških krščanskih socialistov, 2 nemška socialna demokrata, 3 Poljaki, 2 Malorusa in 1 Italijan. Umrlo jih je 22, med njimi Mandič in Slovenec Povše, dva sta odložila mandate, in radi kazenskega postopanja so izgubili mandate češki poslanci Buřival, Choc, dr. Kramař, dr. Netolicky in Vojna, dr. Markov in koroški poslanec dr. Grafenauer. — Obsojen je bil na smrt in ustreljen po vojni sodniji italijanski poslanec dr. Batisti. Skupaj je torej izgubil avstrijski parlament 69 poslancev, odkar je zadnjič zboroval.

Ali more težkoranjeni še delati?

Ali pohabljenec, ki mu je vojska vzela ta ali oni ud, res ni zmožen za trajno in resno delo? Znani nemški veščak dr. Link piše v poročilih nemškega vojnega ministrstva:

"Tudi človeka, ki je izgubil obe roki in nogi, se da pripraviti tako daleč, da se brez tuje pomoči oblači, umiva, snaži, jé in si z lastnim, celo težkim delom služi svoj kruh. Nekemu možu so zmrznile roke in noge; prišel je k prof Höftmannu v Königsbergu in ta mu je s primernimi nadomestili vrnil zmožnost za vsa ta opravila. Mož danes vodi strugarski oddelek v domu za pohabljence v Königsbergu in je kljub svojim poškodbam gospodarsko samostojen Seveda je treba precej krepke volje, da premagaš tako težke poškodbe. Toda mogoče je to, kakor kaže praktičen dokaz Kdor je izgubil obe nogi, se more z nizkimi, potem vedno večjimi podporami, katere se končno nadomesti z umetnimi nogami v naravni dolžini, naučiti stati in hoditi, ne da bi mu pri tem bilo treba znatno rabiti roke. Še lažje se da nadomestiti obe podkoleni. Z nadomestili se je mogel nek mož iz Lübecka, ki je izgubil obe podkoleni, celo uro sprehajati, hoditi ali stati brez napora. Neki delavec, ki je pred 34 leti, tik pred svojo poroko izgubil v neki tovarni eno podkoleno, je vendar postal zmožen delavec in srečen družinski oče. V tovarni so zelo zadovoljni ž njim. Na slavnostnem plesu tovarne se je neumorno sukal s svojo plesalko. — Tudi če kdo izgubi celo nogo, se da pomagati. Neki mož v Lübecku, ki je pred tremi leti izgubil pri neki nezgodi svojo desno nogo, je kljub svoji umetni nogi vendar kolesar in se brez težav pripelje na svojem ženskem kolesu od stanovanja v delavnico ali kam drugam. Tudi za te težkoranjene so bile prve ure po izgubi udov bridko resne in hude, kakor so sedaj našim težko ranjenim vojakom invalidom; toda z resno voljo, da premagajo svoje rane, z napredkom, do katerega kmalu pridejo, jim kmalu preide mračno razpoloženje in obupnost in sedaj so že svoj lep čas ljudje, polni veselja za delo in življenje.

Vsled izgube ene ali obeh rok tedaj ni treba izgubiti svojega poklica ali dela; seveda ni ravno prav vsako delo primerno in priporočljivo. Kdor je ranjen na nogi, ne bo prav pripraven za zidarja ali krovca ali pa za hojo po lestvi. Toda brez pomisleka se da izvrševati vsako delavnost, ki se da stoje ali sede opravljati v tovarni ali pri rokodelstvu, da pri izgubi ene noge je mogoče celo voziti kolo ali opravljati službo sela. Mizar, ki je imel težke poškodbe na roki in je bil zraven še brez desne noge, je delal ravnotako veselo in pogumno kakor njegovi tovariši Gotovo se ni več zavedal svoje težke poškodbe. Na nogah ranjeni bodo brez težav opravljali delo pisarjev, uradnih slug, stenografov in strojepiscev, knjigovodij, v telefoničnih centralah itd. Prav pogosto izgubi kdo v vojni eno roko. Pri resni volji se levica navadno kaj kmalu priuči nadomestovati desnico in prav hitro se nauči pisati z levico.. Težavno je pa dostikrat to, ker je gotovo orodje izdelano z ozirom na desničarje, n. pr. kosa. Toda industrija ne bo pozabila preskrbeti primernega orodja tudi za levičarje.

Nedavno so poročali časopisi, da je zgoraj imenovani profesor Höftmann v dobrih dveh mesecih tako "popravil" nekega kavalerijskega stotnika, da je že koncem januarja z umetno nogo odjahal na vzhodno bojišče. Ogrski grof Zichy, mož z eno roko, izvrstno igra na gosli in je zadnjič igral invalidom na Dunaju, da jim sam živo dokaže, kaj zamore pohabljenec s krepko voljo."

Pisatelj piše dalje: "Če manjka cela roka, tedaj umetna razmeroma ni posebno pripravna za delo. Vendar se bo dalo eno-roke porabiti za vratarje, sele, hišnike, paznike, za delo v pisarnah, pri blagajnah, za nadzornike v večjih, posebno vojaških delavnicah, tudi kot krojače pri strojih z električno silo. Dva enoroka, ki se bosta dopolnjevala, pa bosta mogla opravljati tudi delo, ki bi ga na prvi pogled mogel opravljati samo popolnoma zdrav človek. Veliko lažje gre vsa stvar, če ostane vsaj del roke. V domu za invalide, ki ga v Berlinu-Zehlendorfu vodi profesor Biesalski, sem videl moža, ki je izgubil desnico. Ko je končal v domu svojo učno dobo, je pri pomočniški izkušnji za svoje mojstrsko delo izgotovil težaven ortopedičen aparat in dela sedaj v ortopedični mehanični delavnici v zavodu. Pri kovanju si naveže kladivo na ostanek roke, vsa druga dela opravlja brez nadomestila za roko in vse to nič manj spretno kakor drugi z obema rokama. Drugi ranjenci na rokah rabijo ročne manšete, ki sežejo v sprednji del orodja. S pomočjo take manšete nosi žlico k ustom, opravlja ključavničarska dela, pili, vrta, strugari, koplje, cepi, šiva, plete s strojem in drži svoj časopis. Pletilec košev, ki mu je manjkal sprednji del roke, je potisnil manšeto na stran in je vneto delal z ostankom roke in ni prav nič zaostajal za zdravimi.

Tako je tudi pri težkih poškodbah rok mogoče izvrševati veliko rokodelstev. Predpogoj pa je — to se mora vedno povdarjati — da ranjenec zbere vso silo svoje volje. Še dva primera: v nekem hanoverskem zavodu je učitelj, ki je izgubil obe roki in ta mož z ostankom piše, jé in opravlja neštevilno finih del; tam je tudi deklica, rojena brez rok, toda piše, šiva in plete z —nogami.

Ti primeri dokazujejo, da se je res lahko s ponosom izreklo besede: "Ne najdeš pohabljenosti, če je volja, da jo premagaš." To mora biti geslo tudi pri naši skrbi za vojne invalide.

"Slovenec".

Naznanilo.

Cenjenim odjemalcem in drugim rojakom naznanjam, da imam še nad 500 GAL. VINA na razpolago; vino je svetlo rudeče barve. Ker se nameravam preseliti v druge prostore, bodem znižal ceno pri vsakem.

Prodajal ga bodem:

Ohijsko Concord, sod (50 gal. $40.00, 25 gal. $20.00.)

Michigan, rudeče, sod (50 gal. $35.00, (25 gal.) $18.00.

Pošiljam ga tudi na zahtevo 10 gal. sodček. Posodo 10 gal. računam $1.00, posodo 25 gal. $1.50, sod 50 gal. ne računam nič.

Ker je že mojim cenj. odjemalcem že znano, da imam vino IZ NAJBOLJŠEGA GROZDJA, DOMA PREŠANO, jih opozarjam, da hitro posežejo po njem, dokler zaloga ne poide. Enako se priporočam tudi onim rojakom, kteri ga še niso dozdaj naročili, da naj si enkrat ga naroče pri meni, upam, da bode vsak zadovoljen.

K naročilu priložite denar ali Money order. Za obilna naročila se toplo priporočam

JOHN ZVEZICH,
2226 Blue Island ave.,
Chicago, Ill.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

Ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1916:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Nikolaj Prokšelj, 572 Butler St., Etna, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Syber, 825 Lockal St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Člani so sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj obenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Gangl, 5110 Butler street, Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet do ozdravi.

MARIJA SLUGA
1828 W. 22nd St.
Chicago, Ill.

Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam.

Frank Petkovšek
720 Market Street
WAUKEGAN, ILLINOIS.

Zastopnik raznih parobrodnih družb. Pošilja denarje v staro domovino in opravlja notarske posle.

Se toplo priporoča Slovencem v Waukegan in okolici.

Za vsebino oglasov ni odgovorno ne uredništvo, ne upravništvo!

NA PRODAJ.

Na prodaj imam več tisoč akrov zemlje s hosto vred v severnoiztočnem delu države Wisconsin. Lepa prilika za naseljence. Zemljo je dobiti na lahka odplačila, mesečna, ali letna. Cena $15.00 za aker in višje! Tu se dobi tudi delo za začetnike.

Državni poljedelski urad dokazuje, da je ta zemlja zelo rodovitna in najboljša v tem delu države Wis.

Pišite za pojasnila na:

MARTIN LAVRIČ,
1900 W. 22. Place, — Chicago, Ill.
— Telefon: Canal 5777 —

Opomba: Poleg tega prodajem prav po nizki ceni tudi hiše in lote v raznih delih mesta Chicago, osobito pa okoli naše slovenske cerkve. (Ad. No. 4—6)

TEL.: CANAL 5027.

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA MLEKARNA

F. GRILL'S DAIRY
1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Pozor gospodinje! Ako rabite pri gospodinjstvu sveže mleko, dobro sladko, ali kislo smetano, (Cream) **ali okusno, doma narejeno maslo,** (Butter) **oglasite v moji mlekarni.**

Jaz prodajem mleko, ki je pasterilizirano; dobivam ga naravnost od farmerjev. Mleko je preje natančno preskušeno in pregledano od Mestnega zdravstvenega urada (Health Department) predno gre iz mlekarne; torej garantiram ali jamčim, da je naravno. Mleko take vrste je posebno priporočati otrokom rejencem.

Mleko razvažam po hišah točno vsak dan o pravem času.

Za obilna naročila se toplo priporočam:

FRANK GRILL.
slovensko-hrvatski mleka

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Palje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

POSKUSITE

zaboj najboljše pive

"OLD LAGER"

katero izdeluje

Citizens Brewing Co.,
v Joliet, Ill.

North Collins Street.

Both Phones: 272.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.
2711 So. Millard Avenue
Chicago, Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

$$ Pošiljatelji denarja pozor! $$

Nižje podpisani pošiljam denar v staro domovino po najnižjem dnevnem kurzu. Če se pošlje denar potom brezžičnega brzojava, stane vsaka beseda ali štev. pri naslovu 65 centov.

Vse pošiljatve so jamčene.

100 Kron samo $13.00.

Spoštovanjem se Vam priporočam,

JOSIP ZALAR,
Joliet, Ill.

ZA ADRIJO...

Povest iz uskoško-benečanskih bojev. — Spisala Lea Fatur.

(Nadaljevanje.)

"Razumem," udari Ivan z nogo ob tla. "Spletli ste to nit, da me odpravite od tukaj. Pa ne grem. Ne bom strašil bednih ribičev. Sramota ze Benetke so taki pohodi in straže. Poznam vas. . .'

"Ivan! Za Boga!", vzklikne mati, in bleda nevesta dostavi: "Ti izgubiš generalsko službo!"

"Klicali smo te, da se opravičiš pred nevesto, da poveš, kaj snuješ, tako neumnih besed pa nismo pričakovali," reče drhteče oče in stopi blizu k sinu. S plamtečimi očmi premeri Ivan vse štiri, se nasmehne ironično:

"Za generala se bojite? Pošljem vam, donna Klara, v škatlji generalski klobuk, tebi, mati, bandelir, tebi oče, diplomo. Da, da. Govorimo jasno. Vi hočete tako. Z obeti in prošnjami ste me bili uglADili na vaš kalup. Odmaknjen je kalup — jaz sem zopet prastrica vredni nečak. Pustim, da se poganjate za prazno čast. Jaz bom živel idilično življenje, obdeloval polje na Giudecchi."

"Nevrednež!" se dvigne oče. "Čuvaj se očetove kletve. Nikdo Foscarijevih ni obdeloval polja. To delajo neplemeniti najemniki. Tvoje polje je bojno — žetev lavorike. General Foscari mora stati na braniku domovine proti njenim vragom. — Poslušaj, Ivan . . .Ne koplji groba sivemu očetu, ne spravljaj matere v sramoto . . Ti ne moreš delati, kakor bi hotel . . . Ti nisi prost!"

"Nisem prost? Sami ste me vezali. Mene ne veže beseda, katere nisem dal. Donna Klara —oprostite!"

Priklonil se je — hotel k vratom. Pa strastno so zaplamtele Klarine oči, nagla beseda, huda grožnja iz njenih ust, je ustavila Ivana, ustavi ga je proseči materin pogled, dvignjenje roke: "Ivan, tako ti Boga! Ne bodi prenagel — ti ne veš . . . Pridite popoldan s Cecilijo — da izveste vse — da se usmilite starih roditeljev. . . Tebe so premotili čari — pa reši te molitev. . . "

"In gorje mu, ki te moti!" je pristavil oče. "Idi in pridi popoldan."

Šel je naglo. Na tisto, za kar se je odločil, kar— je prisegel sam sebi, je padla senca dvoma, strahu. Zori groze — njega prosijo, svarijo. O moja zlata dušica, ne boj se! Jaz te obvarujem. . . Kot nepredoren zid je moja ljubezen. .

V dvorani pa je govorila Klara naglo, strastno: "Izginiti mora čarovnica še danes. Poročiti jo hoče. Naglo, oče, don Foscari. . Ovadbo. Še danes naj izgine. Senjanka v ječi — Ivanu porečemo, da je ušla z drugim ljubimcem. . . "

• • •

Poldan je. Odzvonili so zvonovi, razšel se je svet. Siesto, dolce far niente, uživa Benečen. Gondoliere se razteza v gondoli, mornar na krovu. Berači, lazzaroni, fakini leže v senci arkad, po stopnicah cerkva. Piazzetta, molo sta prazna. Pod arkadami je tiho. Heleberdijeri na straži, sinovi Dalmacije, gledajo nemo na morje.. Zamorci, sluge leže, poslanjajo. Po dvoranah je tiho. V svojem budoarju čita Cecilija Petrarkove sonete, bledi izžiti dož leži na divanu, mižeč motri krasno soprogo. Dvorane so prazne. Dvorjanke, dečki počivajo.

Rahlo zaškripljejo vezini opančiči, zazvenkečejo upletnjaki, zašumi svila, zažari škrlat. Iz dvorane v dvorano, od zrkala do zrkala hodi Zora Senjaninova. Čudno se odbija podoba uskoške plemkinje iz beneških zrkal. Čudna podoba sestre, ki je slekla. po treh mesecih obleko žalosti za bratom. Dož je želel tako. In tujka, ki uživa dožinjino gostoljubje, se je uklonila tej želji. Ali rada, Zora? Rada. S črno obleko si slekla žalost, spomine. Naj ostanejo v burji in mrazu. Tu veje jug, tu klije ljubezen, cvete sreča. Dnovi hitijo v radosti, v zabavi. Senjanka beži samoto, Senjanka se raduje poklonov.

A zdaj je poldan. Vsakdo uživa siesto. Nje nevajena, hodiš, Zora, po samotnih dvoranah. Pa iz tišine vstajajo strahovi, spomini. Straši te lastna slika, ki se ti odbija, visoka, drznega čela, cvetočega lica, iz zrkal. Si ti, Zora, Juriševa sestra? Tam v starem domu slave se zbirajo junaki, da maščujejo Juriševo smrt, tam kolne prevarjeni ženin ubeglico. Naj! Mar je njej v časti, razkošju, za uskoško kletev. Benečanka je — ker jo poroči benečanski general. Po dragih palačah se seče kot v zanjah uskoško dekle. Ne, ne več, kar je bilo — misli samo na prihodnost . . . Foscari slavi Zorin beg kot dejanje neuklonjene ženske duše. Foscari sedi cele ure ob njej, ji prinaša cvetic, ji govori visoke besede. . . Ne razume vseh Zora — slutri samo, da so lepe. Zapoje mu pesem o starih junakih. Zastane glas — junak junakov je bil Juriša Senjanin. . . . . Pa šumna zabava, spletka med dvorskimi dečki in dvorjankami, dožev poklon — in ti Zora, pozabiš vse. Prihajajo poročila od hrvaških bregov — odhajajo galeje. Naj gredo! Zora ne poprašuje, kam. Mrtev je bojevnik za Adrijo — z vrvjo plačajo v Senju junaštvo. . . Naj gredo ladje — nemir boja ne sega v dožinjine dvorane — ljudovladni general govori Senjanki o ljubezni. Zakaj pa ne govori o poroki, Zora? Zakaj molči tudi Cecilija o tej tako umevni stvari? Ah, roditelji, ki imajo drugo izbrano, ne dovolijo. . . Pa počakaš, Zora. Leto za letom preteče hitro — roditelji se utrudijo, naveliča se donna Klara. . . . Kaj se glasi v poldanski tišini v srcu? In če ne, Zora? — Nisi nevesta, a nosiš prstan — si nevesta in nimaš prstana. Še te veže Milanšičev opal — umakne se drugemu. Zakaj ga ne prinese Foscari?. . .

Glasno govori Zora v poldanski tišni, izraža svoje dvome in nade. Pa kaj se oglasi izza karjatid pri vratih? Stara ženska v noši Istrank, govori Zori, izgine neslišno. Strašno. Samo rada resnično, kar je rekla. e Ššumi po dvorani, ponavljajo vsi koti:

"Beži, nespametno uskoško dekle! Sreče iščeš tu? Biserne solze si pretakala v Senju, krvave boš prelivala tu. Kamen bi se zjokal nad teboj. Vsemu dvoru si v zasmeh. Meniš, da te poroči general? Tu ni svobode. In on, ki hvali tvojo odločnost, ne bo mogel hvaliti svoje. Ne poroči te. V sramoti, v ječi končaš svoje življenje. Beži".

Vun! Vun iz dvorane, kjer govore stene. Tedaj je res, da ni neopažen korak v dogani, nepreslišana nobena beseda. . . Vun! Pod arkade! na zrak! Omamljena poslanja Zora. Ali je sanjala? Strahovi o poldanski uri . . . Ah mati, brat, jo svarita. . . Blagodejno obsije solnce Zorino zmedeno glavo. Zbegano oko hiti po lidu, po morju. Beži naj? Kam za Boga? h komu? Neumnica, prestrašila si se lastnih misli. Ta dom krasote, dom bogastva je tudi tvoj dom, Zora. Na veke tvoj dom. Za tebe ni poti nazaj, ni Senja.

Kaj se glasi vrišč otrok, beračev, fakinov? Kam hite? "Galeje so prišle! Venier žene jetnike!" Tako kriči sodrga, ki raste kot iz tal, prigovarja izpod stebrov, hiti čez Piazzetto! Galeje — Venier! Če je v tebi še kaplja uskoške krvi, Zora — uganeš — da so jetniki Uskoki — če je v tebi še kaplja bratove krvi, trpiš ž njimi. . . O Majka Trsaška! Ali more stati Senjanka v lišpu na arkadah dogane, ko ženejo po Piazzetti zvezane njene rojake? Kako polje uskoška kri! Kje je sablja, da pohiti v bran siromakov — kje je dož, Cecilija. . . Oproste naj Uskoke! . .

Križani Zveličar! Vklenjeni, sklonjene glave gredo jetniki. Njih rane, raztrgana obleka ,pričajo o krvavi borbi. Zori se zavrti v glavi . . . Milanšič! Brinjani! In pred njimi se repenči mali Venier. Sodrga tuli: Živel Venier! Smrt Uskokom! Sodrga meče gnila jajca, limone, kamenje v ranjence . . . Venier se smehlja, pozdravi Zoro . . . Zori zastane srce. Ušla bi rada, da ne vidijo rojaki njene sramote ,da je ne vidi zapuščeni ženin. Pa negibni so udi — v smrtni grozi stopajo oči iz votline. O da bi se vdrla v tla! In zdaj dvigne Milanšič krvavo glavo . . . Podpluto oko mu zažari v silni jezi. Hoče dvigniti pest — okovi jo težé . . . Pa grozno pregrni uskoški glas vpitje benečanske sodrge:Prokleta! Pogini v blatu, benečanska vlačuga!

Venier migne vojaku. Kopito puškino udari Milanšiča — uskoška kri teče po Piazzetti . . . kri uskoškega vojvoda, kri ženina, na katerega veže Zoro bratova volja, cerkveni blagoslov. In burno zapolje uskoška kri v deklici, njeno srce tone v sramoti uskoškega rodu. Ledeno mrzlo se je dotaknilo srca. Ponosno se vzravna, strese bujne kite. Proč s sladkimi sanjami! Kot luskine ji pada raz oko. Nečast je za Senjanko uživati benečansko gostoljubnost, čakati na zakon, kateri je ne ovenča nikoli. O, da bi menili dobro ž njo, ne bi lovili Milanšiča . . . Zato so ga ulovili, samo zato, da ne bo maščeval Zorine sramote . . Ah, dožinja, zlatosrčna ,umna Cecilija — pri spominu na mojega rajnega brata te zarotim, da preprosiš doža, da izpusti Milanšiča. Vrnem se ž njim — grem s poti Ivanovi ošabni materi, prevzetni donni Mocenigovi.

• • •

Roke na hrbtu, piker nasmeh na ustih hodi Ivan Foscari po sestrinem budoarju. Cecilija plete; ne dvigne očesa v brata. Cecilija plete in njene tenke roke se tresejo.

"Vse vidim, sestrica," pravi Ivan, se ustavi pred njo; "modro je naredila mati, da ti je pojasnila vse, prišla k tebi, da mi zadrgnete vsi vkup vrv za vratom. Krasno! Svoboden mož je bil vedno moj vzor. Zdaj vidim, da ni človek nikdar svoboden."

"Usoda naša, brat . . . Sam poznaš, da ti je nemogoče poročiti Zoro. Ona ostane lahko pri meni. Vem, da ti je težko . . . Pa jo boš videl včasih . . . Zora ti ostane zvesta . . ."

"Krasno govoriš, sestrica. Tako prepričevalno, nedolžno. Sladko. Aj, žal mi je v tem hipu, da si ženska. Udaril bi te v obraz . . ."

"Miruj, Ivan. Kaj hočeš? Pozabiš. Roditelji so več kot tujka, če še tako ljubljena. Če hočeš, jo pošljemo nazaj. Sicer vem — da ti je težko in Mocenigo se je izrazil . . ."

Cecilija požre zadnje besede. Sožalno jo pogleda brat. "Da," reče. "Varamo se vsak dan. Mislimo, da smo pošteni. In nakrat spoznamo sebe in druge. Kaj te boli to, idealist? Nepošten sem proti Klari, pravite — nepošten sem proti Zori ,pravim jaz. Zatekla se je k meni . . ."

"Bila bi doma ostala," pravi Cecilija trudno, "in mi bi ne imeli teh neprijetnosti. Ah, Ivan, življenje je tako resno."

"Da. Obžalujem. Bolj kot Klaro in Zoro obžalujem tebe. Uklonilo te je. A da bi še živel Senjanin, reci, sestrica — bi ti govorila tako modro in nedolžno?"

Cecilija zardi, pogleda brata. Ne vidi, da se giblje zavesa spalničnih vrat, ne sluti, da posluša tam srce ,ki tone v sramoti. Odgovora reši Cecilijo Venierov nastop. Smehljanje pozdravlja drobni admiral sorodnike, zlobno mu seva oko, ko se pohvali:

"Lepega ptiča sem ujel, Ivan. Hvaležna mi je signorija, hvaležen mi boš ti. Le ljubi zdaj brez strahu uskoško dekle. Ženin, ki se je zaklinjal, da se maščuje nad teboj — je v doganski ječi. Priklenemo ga na galejo, a ti se vozi z Zoro — gleda naj te, škriplje . . ."

"Zakaj si to storil?" zaplamti Ivan. "Le, da naložiš še večjo butaro na moja ramena. Poštene so moje misli—kaj mi podtikaš?"

"Hahaha! Poštene misli! Kdo jih nima! Pošteno plača vsak Benečan svojo zabavo — tudi ti jo boš . . . Z Mocenigovim denarjem. Generalova prijateljica dobi še vedno moža, Ivan. Bodi vendar moder — očetove barke je razbil vihar — ti imaš starše, nečake. Ne zabi, da ti ne brani nikdo nedolžne zabave . . . Bodi moder, Ivan. Je vredno dekle, ki se pritepe samo k moškemu — ki se ti obesi na vrat — je vredno ene same solze tvoje poštene matere?"

Trda beseda. Zaman čaka Zora za zaveso, da izpregovori Ivan. Vidi ga bledega, utrujenega. Še to! Ona sama je hotela spregovoriti besedo slovesa. Hotela je vzeti s seboj spomin, da jo ljubi plemeniti Benečan, da jo je hotel pokazati svetu kot svojo nevesto in ženo. A zdaj ta sramota! Skozi red sob je hitela do svoje. Krvav oblak se ji je zgrinjal pred očmi. Tulila bi, kričala, razbila vse v besni jezi. Kaj ni ona Senjaninova sestra? Kaj ne žali bratovega spomina, kdor žali njo? Domov — v Senj! Tam živi še čut za čast. Slednja roka se vzdigne, da maščuje čast Juriševe sestre. Pridejo, popalijo Benetke, rešijo Milanšiča. Iskra bo njena beseda, ki zažge dom hinavščine — marmorne palače. Domov! Rano v jutro odide barka na Krk. Zora se obleče v Cecilijino črno obleko se splazi zvečer iz dogane in premoči pri cerkvici della Salute. Tako je [illegible] nihče — nihče je ne ustavi s sladko, hinavsko besedo . . .

(Dalje prihodnjič).

V šoli.

Tonček se ni dobro naučil zgodbe o stvarjenju sveta. Pri izpraševanju je odgovoril marsikaj napak in učitelj ga zapre. Ko ga doma poprašajo, zakaj da je bil zaprt, odgovori: "Zato, ker sem pri stvarjenju sveta nekaj napak naredil."

Kako se obdrži dobro ime ali ugled.

Lepa je bila navada pridobiti si dobro ime ali ugled, če bolj pomenljivo je pa ugled obdržati in ohraniti. Žal da so dandanes nekateri preveč podvrženi običaju, da prepogosto zlorabijo splošno sodbo ljudstva. Pomnite pa: Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino ne bo nikdar prevaralo svojih prijateljev. To je povod, da nam prihajajo vedno številna priznalna pisma. Le čitajte sledečo zapisalo: "Hazelton Station, Youngstown, O. Jaz sem trpel hude bolečine v želodcu neprestano tekom 23 let. Potrošil sem v tej bolezni naravno dosti denarja, žal pa, — brez uspeha. Tako sem bil že slaboten, da sem mislil, smrt se mi bliža; obupal sem že popolnoma z vživanjem raznih zdravil. Končno mi je neki lekarnar svetoval in rekel: Čemu pa ne vzamete Trinerjevega ameriškega grenkega zdravilnega vina? — In sledil sem temu nasvetu. Kakor bi odrezal se je moja bolezen obrnila na boljše; počutil sem se popolnoma prenovljenega na tem svetu —sedaj sem pa zopet dober. Da bi vsaj vsakdo ravnal tako. Prav iz srca se Vam cenj. gospod za Vaše izborno zdravilo zahvaljujem! Jakob Novosel." — Ne jemljite kakih ničvrednih in cenenih ponaredb. Cena $1.00. V lekarnah. Trinerjev Liniment uživa ravno tako dobro ime, ker je neprekosljivo pri zdravljenju revmatizma, nevralgije, izpahkov, mrazenja, i. t. d. Cena 25c in 50c v lekarnah, po pošti 35c in 60c. Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333-1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

V boljših krogih.

Franca Butara je zapustila domače krave in prašiče ter je šla v mesto služit. Dobila je službo v fini hiši. — Koj prvi dan je prišla na obisk priletna gospa. Franca Butara je naznanila svoji gospodinji ta obisk z besedami: "Ena stara baba bi rada ž njimi govorila." — Gospodinja je Franico dobrohotno, pa tudi energično podučila, da se ne pravi baba, nego "starejša dama". — Naslednji dan je prišla kmečka ženska ponujat poljske pridelke. Franica je to naznanila gospodinji z besedami: "Ena starejša dama vpraša, če rabijo kaj korenja in petršila?"

Veliko sorodstvo.

Nedavno je umrla v Chicagu 87 let stara Francozinja Mrs. Buissoneau, ki je zapustila toliko sorodnikov, ali potomcev, da je ne bodo z lepa pozabili. Pokojnica je zapustila 11 otrok, 36 vnukov, in 47 pravnukov; torej skupaj 94 ožjih sorodnikov. Pok. Mrs. Buissoneau je živela v Chicagu 60 let.

Anglija, najboljša odjemalka v Zjedinjenih državah.

Državni oddelek za inozemstvo in domačo trgovino v Washingtonu, D. C., je izdal začetkom januarja t. l. zanimivo poročilo o skupnem inožemskem prometu, katerega so naredile Zedinjene države leta 1916.

Od vseh drugih inozemskih držav je Anglija najboljši odjemalec, kajti v Anglijo se je poslalo v minulem letu približno za 2 miljarde dolarjev vrednosti blaga, v Kanado pa za 600 milijonov. Francija je naročila l. 1916 v Zedinjenih državah približno za 1 bilijon dol. vrednosti blaga; Nemčija nekaj nad 1 bilijon, Avstro-Ogrska pa samo za $100.000. Na Japonsko se je poslalo l. 1916 za $96,000.000 ameriškega blaga, leta 1915 pa samo za $40,000.000; na Kitajsko za $29,000.000, l. 1915 samo za $19,000.000; na Kubo l. 1916 za $145,000.000, l. 1915 za $83,000.000; na Rusko za $144.-000.000, l. 1915 za $37,000.000; v Južno Ameriko za $197,000.000, l. 1915 pa za $29,000.000.

Za glažek vinca rujnega, pošten kristjan življenje da.

Dasiravno je že 24 držav suhih v Ameriki, — v naši slavnoznani Chicagi pa še ne poznamo suše.

Jaz sem ga letos naprešal zopet par tisoč "galone", da nam ne bo treba trpeti žeje, najsi bo že v petek, ali "svetek".

Moje vino dela že samo ob sebi reklamo, ker je naravna in pristna domača kapljica. Letošnji pridelek se je posebno obnesel. Imam rudečega in belega. Pokusite samo eno "galoneo", — pa se boste prepričali, kako kapljico imam v kleti. Dobro blago se samo hvali, tega gesla se držim jaz.

JOSIP PERKO,
Slovenski gostilničar, 2236 So. Wood Str. Chicago, Ill.

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich
SLOVENSKA GOSTILNA IN RESTAVRACIJA
1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Zaloga in prodaja pristnega **domačega vina.** Točim vedno sveže izborno **Hoerberjevo pivo,** fine likerje in prodajam izborne smodke. Cenj. gostom je mrzel in topel lunch zastonj na razpolago.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

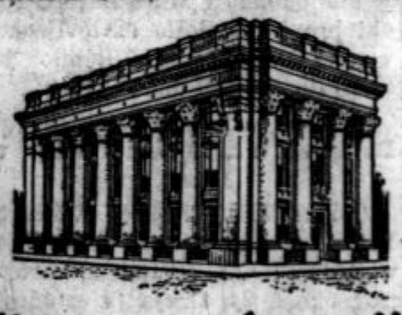

Naciljonalizirana leta 1864

Denarne pošiljatve v Avstrijo in Nemčijo po brezžičnem brzojavu.

Vsled udobnosti in koristi za naše avstrijske in nemške stranke, smo ukrenili potrebno, da se lahko z našim posredovanjem odprem denar. **Pošiljatve po RADIOGRAMU, ali po brezžičnem brzojavu** preko bojne črte na "Zapadni fronti" na vse kraje Avstrije in Nemčije. Vsled tega se nadejemo, da nam be dali priliko se o teh naših točnih pošiljatev prepričati.

Mi smo pošiljali naravnost denar tudi v druge evropske države; sedaj se nam je pa še posrečilo, da se lahko denar odpremlja tudi čez "strelske jarke in zakope" po brezžičnem brzojavu.

Obrnite se že sedaj na nas in boste postreženi točno, solidno in v popolno zadovoljnost. —

'Banka, katero je točna postrežba povzdignila.' **Skupno premoženje nad $7,000,000.00**

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

PRVA-DRUGA NARODNA BANKA V PITTSBURGU

pošilja sedaj denar v stari kraj tudi PO POŠTI IN PO BREZŽIČNEM BRZOJAVU.

Brzojavne pošiljatve dospo sedaj v kraj približno tokom 5 do 7 dni.

100 Kron velja $12.--

Brzojavka stane sedaj le $2.50 za naslov.

Pošiljajte okrogle vsote, kakor K 100, 200, 500, 1000 itd.

Brž ko dospe brzojavka v kraj, obvestimo in pozneje pošljemo tudi potrdilo iz starega kraja.

FIRST-SECOND NATIONAL BANK
Corner Fifth Ave. & Wood Street, Pittsburgh, Pa.

USTANOVLJENA L. 1852.

Lastno poslopje.